

ERDÉLYI LAJON

III. évfolyam, 166 (756) szám
Kiadóhivatal:
Oradea, Strada Regele Carol II. 5.

KERESZTÉNY MAGYAR POLITIKAI NAPILAP
Főszerkesztő: dr. Paál Árpád
Főmunkatárs: dr. Gyártás Elemér

Szerda, — 1934 augusztus 15
Központi szerkesztőség:
Oradea, Strada Regele Carol II. 5.

A király kihallgatáson fogadta a miniszterelnököt

A kormányátalakítás nem időszerű kérdés — mondotta Tatarescu

Bucuresti. Saját tud. A miniszterelnök Victor Antonescu igazságügyminiszter társaságában audiencián jelent meg a királynál hétfőn délben egy óraker. Az uralkodó mindketőjüket visszatartotta ebédre. Antonescu benyújtotta a törvénytelen kinevezések és az álláshalmozás megszüntetésére vonatkozó törvényrendeleteket és ismertette az államberendezés egyszerűsítésére vonatkozó rendelet-törvényt.

Az uralkodó megette észrevételeit, amelyek alapján ma délelőtt az igazságügyminiszterium jogászbizottsága végleges formába önti a tervezeteket.

A két miniszter délután négy óraker távozott a Peles-kastélyból. Kijövet Tatarescu ezeket mondotta az újságíróknak:

— Nem szolgálhatok semmiféle újsággal. Azt hiszem, ezzel inkább önök tudnának szolgálni nekem. Mai kihallgatásom az uralkodónál rendes dolgozó kihallgatás volt, amelynek

során benyújtottuk Öfelségének az államberendezés általános szervezetére és az állami alkalmazottak helyzetére vonatkozó rendelet-tervezeteket. Azt hiszem, augusztus 16-án már készen lesznek az első rendelet-törvények, az uralkodó aláírásával, úgyhogy ekkor már közzölhetők lesznek.

Az audiencia után a miniszterelnök kihallgatáson fogadta a Párizsból most érkezett Cesiannu román követet és este kilenckor elutazott Sinaiából.

Bucurestiben, az északi pályaudvaron megkérdezték az újságírók, mi igaz a kormány átalakításáról szóló híresztelésekből? Tatarescu így felelt:

— A kormányátalakítás nem időszerű kérdés és nem is volt szó róla.

A kormány tagjai ma este Constanțaba utaznak, ahol nagy ünnepek lesznek. Leleplezik az Eminescu-szobrot és felavatják a légi kikötőt.

Tanáraink és tanítóink

Három nap óta vizsgáznak a magyar tanárok és tanítók. Meglett családapák, komoly apácák, valamennyien diplomás, több évtizedes gyakorlattal bíró tanárok, tanárnők. Hasonló hozzájuk mindenben a tanítók, tanítónők hatalmas tábora. És a romániai kisebbségi népeknek, akikhez a vizsgázók tartoznak, nincs fontosabb problémája ma, jobban szívhez érő ügye, mint az ő sorsuk felett való aggodalom. E percben, mikor e sorokat írjuk, még nem tudjuk az eredményt, hogy hány százaléka jut a bizonytalan sorsra. De jogosan remélhetjük azt, hogy az eredmény kihirdetésekor nagy köfog leesni mellünkről és ha nem is felesleges, de túlzott volt a félelmünk és nem volt szükség arra a szívet-lelket gyötörő idegállapotr, amely nemcsak a vizsgára állítottak, de mindnyájunk lelkére nehezedett. Kérdezhetjük önmagunktól: miért ez a nagy aggodás? Hiszen éppen az a két intelligens társadalmi osztályunk került most sorra, amely előtt nem idegen a vizsgáztatás, maga is tanítással foglalkozik s nem az első alkalommal áll nyelvizsga elé sem. Tudjuk azt is, hogy mindenik vizsgázó, minden bizonyos tud annyit az állam nyelvén, amennyire szüksége van. Kell, hogy tudjon, mert különben nem tudott volna megfelelni hivatásának csaknem két évtizeden keresztül. A tanítókat a tanfelügyelőség, a tanárokat saját igazgatóságuk és a tankerületi főigazgatóság állandóan vizsgálta, vizsgáztatta, figyelte, korrigálta, rendeletekkel, előszóval kormányozta. Ha nem feleltek volna meg a megkívánt követelményeknek, nem maradhattak volna meg a helyükön. Vagy nyugdíjazták volna őket, vagy a nyelvizsgákon buktak volna el. Egyszóval: megnyugtató gondolat volna elég és mégis... különös: soha ilyen nagy aggodás nem ilt meg kisebbségi népünket társadalmi osztályra való különbség nélkül és magukat a vizsgázókat is.

Mi lehet ennek az oka?

Vizsga vizgát ért egyidőben a különféle életpályákon, de különösebb izgalom nem volt tapasztalható a népkisebbségek között. Az általános nagy többség megfelelt a követelményeknek és annak belátása, hogy idős korban egy nyelvet klasszikus tökéletességgel csak nyelvésznek sajátíthatnak el, elsimította a túlzott kíváncsiságot s nem szakadt katasztrófa, a kenyértelenség a kisebbségi sorsban élő családokra.

A vizsgák gyors elrendelésének okát nem tudjuk. Nem valószínű, hogy egyes bucaresti-lapoknak a kisebbségekkel szemben használt türelmetlen hangja bármilyen befolyással lett volna a kormányra, amely nagyon jól tudja, hogy mennyire túloznak s mennyire áll üzlet a háttérben. És hisszük is, hogy a vizsgáztató bizottságok s a végeredményben döntő miniszterium is belátja s átérzi azt, hogy kenyérük javát megette férfiak és nők, magasstos hivatásuk tudatában megacélosodott tanárok ülnek a vizsgáztató bizottságok ele, éppen olyan komoly s meglelt emberek, mint azok, akik vizsgáztatnak. Olyan emberek, akiknek idegrendszerét már éppen eléggé megörölte az élet, s bizony ez a hirtelen jött vizsga éjszakáik álmatlúságot hozott. Hiába küzdenének a félelem érzete ellen, a hosszú háborus idők, a nehéz gazdasági helyzet és sok-sok mindenféle nehézsége,

Halálra ítélték négy bécsi rendőrt és még hétfőn éjjel kivégezték

Bécsből jelentik: Hétfőn este negyed 8 óraker hirdetett ítéletet a rögtönítélő bíróság a 9 rendőr lázadási ügyében. A bíróság büntőnöknek mondotta ki valamennyi vádlottat hazatérésük büntetésében, s ezért Hackl József, Wohlrab Erick, Maitzen Lajos és Leeb Ferenc rendőröket köztöltéti halálra. Schrott Emil főrmestert és Dobeck János közrendőrt életfogytiglani súlyosított fegyházra, Schrölich Ferenc és Steiner Lajos közrendőröket 15 évi súlyosított börtönre ítélt.

A védők a négy halálos ítélet miatt kegyelmi kérvényt terjesztettek Miklas elnök elé.

Éjjel egynegyed 11 óra volt az időpont, amikor az elnöknek döntenie kellett. Pontosan negyed 11-ker meg is érkezett a döntés, ami azonban kedvezőtlen volt: az elnök elutasította a kegyelmi kérvényt. Fél 11 óraker köztölték az elítéltekkel, hogy az elnök nem adott kegyelmet. A négy halálraítélt rendőr halott-sápadtan, magába roskadva, némán vette tudomásul a közlést. Néhány perc múlva átszállították az elítélteket a tartományi törvényszék uvarára, ahol még egyszer felolvasták a halálos ítéletet, majd 11 óra előtt megkezdődött a négyeszeres akasztás.

Elsőnek Wohlrab Ericket végezték ki, majd utána a megállapított sorrendben Hackl József, Leeb Ferenc és Maitzen Lajos következtek.

A puccsisták ügyében hozott ítélet terjedelmes indokolása szerint a bíróság a bizonyítási eljárás során arra a meggyőződésre jutott, hogy valamennyi vádlott elkövette a hazaárulás büntettét és terhelik őket egyéb büncselekmények is. A vádlottak védekezésének — mely szerint abban a hitben voltak, hogy törvényes akcióban vesznek részt, — nem lehetett hittel adni. Az akció az alkotmányos kormány ellen tört volna ki az országban. A vádlottak már a februári forradalom idején láthatták, hogy az alkotmányos kormány nem hajlandó alávetni magát terroristák parancsainak. A februári

események intő példaként szolgálhattak volna a vádlottaknak. Ők azonban mégis fegyverrel kezűkben szálltak szembe az államhatalommal, hogy megdöntsék az alkotmányos kormányt és egy politikai pártcsoportot segítsenek fegyveres terrorral hatalomra. Ebben mind a kilenc vádlott közvetlenül résztvett.

Az ítélet kihirdetése minden incidens nélkül történt meg. Az elítéltek sápadtan, megrendülten, de nyugodtan hallgatták végig az ítéletet, amelynek elhangzása után a halálraítélt Maitzen ájultan esett le a padról.

Súlyos ítéletek és új perek.

Gráczból jelentik: Kundz Károly irodai alkalmazottat az itteni rendkívüli bíróság hazaárulásért 15 évi súlyos börtönre ítélt.

Bécsből jelentik: Az Alpine Montan Gesellschaft igazgatóját közbiztonsági rendszabályok megsértése címén 349 ezer schilling megfizetésre kötelezték. Ismeretes, hogy a társaságnál nagy fegyverraktárt és nemzeti szociálista szervezetet talált a rendőrség.

A bécsi rádió támadói a bíróság előtt.

Bécsből jelentik: A bécsi rádió terroristáinak bünpörében reggel 9 óraker kezdődött meg a főtárgyalás. A vádirat szerint a vádlottakat hazaárulás és részben gyilkosság büntettével vádolják. Mint ismeretes, a Ravag épületének ostroma során a terroristák agyonlőttek egy színészt és a rádió igazgatójának sofőrjét, majd az utcai harcok során hét rendőrt öltek meg. A vizsgálat megállapította, hogy a puccsisták munkáját két rendőr könnyítette meg, ezért ezek is a vádlottak padjára kerültek. A rádió elleni rohamban 14 puccsista vett részt, de egy közülük öngyilkos lett. A többi tizenhárom többé-kevésbé súlyosan megsebesült a roham során, úgyhogy a keddi tárgyaláson a legtöbben kötésekkal, mankókkal jelentek meg.

Kedd délelőtt a vádirat felolvasásával és a személyi adatok felvételével telt el.

Egészséges, bő gabonatermés
ARZOPOL
 száraz-pácoló szer
 használata nélkül elképzelhetetlen.
Tübblettermés!
 Egészséges magvak!
 Mérsékelt ár!
 Gyártja: Moskovits Ipartelepek Rt. Oradea
 Kapható:
 Andrényi Károly és Flai Rt., Oradea.

csapása az életnek, annyira megviselte őket, hogy az idegrendszer nem engedelmeskedik.

Nem a vizsgától való félelem lámpaláza, hanem a jövődől talán túlzott rémképeinek gyötrelme ez.

Ezt az állapotot találóan magyarázta meg egy tanítónő, aki elmondotta, hogy gyermekora óta tökéletesen beszél (persze erdélyi ak-

centusban) románul. A tanfelügyelőség számtalan iskolalátogatása alkalmával kifogás ellen nem merülhetett fel. Es mégis most három nap óta vizen kívül nem tudott mást lenyelni, olyan ideges és így van a legtöbb társa is. Elmondja még, hogy az írásbelin idegességében percekig kellett gondolkoznia egészen közönséges szavakon. A jó Isten tudja, hogy hány-szor állottak életükben vizsgáztató bizottság elé ezek a tanerők s hány-szor vizsgáztattak maguk is. A helyzet tehát megszokott kellene, hogy legyen előttük. De most mindeniket egyformán nyűgöz le az államhatalom nagy súlyának tudata és az a tudat, hogy jövődől sorsuk felett folyik ítékezés.

Es ez a tudat, ez az érzés hat át minket és egész népünket s azért érzünk velük minden tekintetben, mint egy szív, egy lélek. Nem tudjuk elhesegetni magunktól a bizonytalanság érzetét. De bízunk a kormány megértő igazságosságában, hogy meg fogja védeni a levizsgáztatott postások, vasutasok, tanárok és tanítók ezreinek kenyerét.

—X—

Aláírták a végleges román-francia árucserre-egyezményt

Bucuresti. Saját tud. A hosszabb idő óta folyó francia—román tárgyalások eredményeként aláírták a megegyezést, amely Románia és Franciaország között szabályozza az árucserre-kifizetést. Eszerint a román áruk Fran-

ciaországban történő eladásából származó összeg 60 százaléka, a Franciaországból Romániába importált áru kifizetésére fog szolgálni, a maradék 40 százalék pedig szabad letét lesz a Banca Nationala rendelkezésére.

Egész könyvtárt pótól a SPIRAGÓ:

FELNÖTTEK KATEKIZMUSA

A vallási ismereteknek és kitünőbb-kitünőbb predikációs témáknak, előadásoknak valóságos kincshányója. 15 nyelvre fordították le. Némethen eddig 10 kiadás. — A három kötet, nagy nyolcadformában, 1200 oldal, igen szép és áttekinthető nyomdai kivitelben a pénz előzetes beküldése mellett

kötve csak 420.-- lei, fűzve csak 360.-- lei és portó. Utánvételt 20 lejelei drágább.

Kapható az »Erdélyi Lapok« könyvosztályában.

Csütörtök: 17 szó

írta: Saad Béla

Számolgattam a szavakat. Kedden volt tizenegy, szerdán kilenc. Csütörtökön hirtelen felszokott: tizenhét szót beszéltem. Pénteken csendesbb nap volt, mindössze nyolc szó szerepelt a kimutatásban. Percekig törtém a fejemet. Nem emlékeztem, mi váltotta ki akkori helyzetemben ezt a szokatlan hőbeszédűséget. Mire pazaroltam aznap tizenhét szót? Valami rendkívüli történetet. Bántó eltérés a napi beszéstartástól. Az aljasi legelőre tartó tehénecorda kolomposa ébresztett. Reggeli. Séta. Ebéd. Délután alvás. Séta. Vacsora. Alvás.

Második hete éltem a bajor alpoknak ebben a zuzabán, a csendes, hegyoldalhoz ragasztott faluban. Drei Kätzenak hívták a hotelt, amelynek öt szobája közül a legszebbet kaptam. Ablakom rányílt a völgyre, amelyben kristályos patak kanyargott messzehangzó gyerekes gütyögéssel a távoli hegyitő felé. Frau Wolff, a tulajdonos vendéglátó szívéllyességgel az első napokban igyekezett szórakoztatni, de farszított a hármas munka, hogy előbb bajor dialektusát hochdeutschra — azután magyarra fordítsam. Kurtán, mogorván felelgettem neki. Kiprészelt, meggyőrt agyam tiltakozott minden erőfeszítés ellen. Lázassá forralta a homlokom, repesztette a koponyám, elszibbasztotta a nyelvem, ha mást akartam, mint nézni a zöld havasi rétet, a patakban suhanó pisztrángokat és hallgatni az erdő muzsikáját. Tudtam aludni este kilenctől reggel hatig és délután háromtól este hétig — második hete már. Frau Wolff köszöntött reggel, bágyadt udvariassággal bólintottam vissza. Arcára sértett büszkeség komorított, de ragyogó tisztán tartotta a szobámat és minden nap friss virággal rakta tele, más pedig nem érdekelt.

Johann, a pincér értett meg egyedül. Mág sem tudom, hogyan került ez a komornyikarcu, lakájosan puha lépésű urasági inas a szöges bakancsu bajor parasztközé. Kiszolgálta őket, hozta, amit kértek, a sört, a vurstokat, de szóba nem állt velük. Bennem hamar megérezte a ro-

konleket. Az első nap még csak engedte, hogy botorkáljak Frau Wolff étlap-utvesztőjében, ahol a Wallhalla germán nagyságait láthattam viszont és elmerenghettem azon, vajjon Goethe széleskörű munkássága közben csakugyan ráért-e Kalbbraten egyéni készitési módjának megzenésítésére, avagy irt-e Schiller olyan hősköteményt, amely szerint alkotja most Frau Wolff a Wunst mit Saft nach Schillert. Johann a második napon megmentett a találgatásnak ettől az agymunkájától is. Finom mosollyal üdvözölt, elrendezte az asztalomat, amelyet megvédett minden alkalmi kirándulótól. Elémte az étlapot. Megvart, amíg ránéztek. Azután mondott egy levesnevet, egy sültet és egy tésztát. Annyit válaszoltam csak: „gut”, a többi Johann dolga volt. Pompásan éltem. Megettem, amit élelem rakta. Akárcsak otthon. Sőt még jobb is volt, mert senki sem faggatott, mit főzünk.

Hány szót szólhat Johann naponta: ötlött az eszembe, amint elnéztem a sötétben sürgő-forgó, faarcu, szótlán pincért. Nyomban váltott az agyam, észrevettem magam. Ettől kezdve naplót vezettem. Különös naplót. Minden este lefekvés előtt felírtam a nap történetét: hány szót szoltam. Ilyen tételek szerepelnek a naplóban. Ebéd: gut. Ugyanaz vacsorára. Kissé lejjebb: „bitte einstoppen”. A Spitzbergre másztam fel és megbotlottam. Kiszakadt a kabátom. Erről értesít ez a két szó. „Das schmeckt nicht”, igen megfenygettem Frau Wolffot, mert megsavanyodott tejet adott reggelire.

Az egyetlen asszonyhistoriája ennek a három hétnak. A legszebb három hétnak, amelyet éltem. Sosem voltam sem azelőtt, sem azután ilyen östermészetesen egyedül. Magányos ordas-ként jártam az erdő, anélkül, hogy észrevettem volna az egyedülvalóságot. Mindig is magamnak éltem. De otthon gyakorta bántott a kivertség, a kidobottság. Itt egy cineaegypár minden reggel az ablakomra szállt. Volt egy tarkaharkály barátom, amely, ahogy ráfordultam az utra, szaporán kopogott, hogy megtaláljam. Ma egy juhárt tisztogattott, másnap délceg fenyvből szedte ki a szut. A feketerigó fűtvülni tanított. Alkonyatkor vadgerle bugott a fejem felett. Mintha évezredekkel léptem volna át menekülő óriáscsiz-

Eucharisztikus kongresszus Nagybecskerekén

Timisoara. Saját tud. Hétfőn este érkeztek vissza a bászági metropolisba a zarándokok, akik Wégling János apátkanonok vezetésével Jugoszláviában jártak, hogy részvegyenek a nagybecskereki eucharisztikus kongresszuson. Lelkes szavakkal méltatják a jugoszláv Bászág katolikusainak megmozdulását, amely impozáns katolikus manifesztáció volt. Timisoaráról pénteken délelőtt indultak el a zarándokok. Délután öt órakor érkeztek Nagybecskerekre, ahol közben már a nagygyűlésre érkező főpapok ünnepélyes fogadtatása ment végbe. Kovács István dr. vikárius generális, becskereki prelátus-plébános fogadta a magas vendégeket. P. Rodic Ráfél belgrád-szemendriai érsek, bászági apostoli kormányzó, Garics Jojo banjalukai római katolikus és Nyárady Dénes dr. krizsevci görög katolikus püspököt, akikkel Schulz zimo-nyi prelátus-plébános, Szecs-kár diakovári apátkanonok, belgrádi lelkészek és délbászági plébánosok érkeztek. Nyárady dr. püspök, a Rómában tartózkodó Bauer Ante dr. zágrábi érsek és Boniacsics tengermelléki püspök üdvözlését tolmácsolta, amelyet a kongresszusnak küldtek.

Az ünnepélyes Veni Sanctet, a rendezőség felkérésére Wégling János timisoarai apátkanonok tartotta. Kovács dr. prelátus mondotta el ezután remek szentbeszédét. Szombaton reggel 7 órakor a német hívek számára kezdődött a főpapi nagymise, amelyet Wégling János kanonok mondott. 9 órakor a magyarok számára való ünnepi nagymise kezdődött. Ezt maga Rodic Ráfél érsek pontifikálta fényes segédlettel, az ünnepi szentbeszédet Ambrus Artur törökbecsei főesperes mondotta. Délután öt órakor tartották meg a nagy díszgyűléseket. A magyaroké a Messinger-intézet tornatermében, itt Rodic érsek intézett magyarul megnyitó szót a megjelentekhez. A németek díszgyűlése az iskolánövérök zárdájának tornatermében ment végbe, külön volt a horvátoké. Rodic érsek minden egyes gyűlésen megjelent. Megafonok közvetítették a beszédeket s a közben elhangzott énekszámokat az illető intézetek hatalmas kertjeiben egybegyűlt tömegeknek. A gyűlésen felolvasták Pacha Agoston dr. timisoarai megyéspüspök főpásztori üdvözlő iratát is. Este nyolc órakor toronyzenét tartottak.

Vasárnap Rodic érsek teljes egyházi díszben mondotta el a főpapi misét.

A főpapi nagymise után megindult a szent-ségi körmenet. Amelynek befejeztével messze-ható hangon felolvasták a hatalmas tömegnek az előző napi gyűlések határozatait. Óriási volt a lelkesedés. A nép az egyes határozatok után egetverő fogadalommal fogadta:

— Akarjuk! Megtesszük!

Te Deum fejezte be a nagy ünnepséget.

mámmal. Megtaláltam a beszélni sem tudó kökorszakbéli embert önmagamban s azokat a gyönyörűségeket ittam, amelyekről csak gyermekkor nagy szeme, élesre hegyezett füle értesítette neolit-ösünk nyiladozó agyát. Rászoktam erre a játéokra. Apró meglátott, meghallott tényekből jutni a célhoz. Hiába, az indukció az ősbibb gondolat.

Ezen a tizenhétszavas napon szomszédombá tévedt a kultúra. Háromtagu társaság telepedett a szomszédos asztalhoz. Két férfi és egy nő. Szöke volt. Puha mozgású. Elezánosan öltözött, ahogyan a férfiak szeretik látni a nőket, figyelmet-keltően, talán feltűnően is, de nem kihívóan. A két férfi beszélgetett. A szöke hallgatta. Mindkettőre figyelt. Nem szolt bele a két férfi beszédébe, de meggyőzően játszott az érdeklődöt. Villanyzongora is megszólalt. Frau Wolff tiszteletemre sosem indította el. Régi valcert muzsikált. S a szöke nő ruhán is átütő formás vállarezzett a ritmusra, arcáról beszélt a régi valcer.

Akkor mondtam Johannnak, amint élelem tette a húst:

— Entzückend, nicht?

Johann faarcán megértés mutatkozott és tovasuhant. Sonkát vitt a szomszéd asztalhoz. Amennyire lehetett, figyeltem őket. A másfélhetes gyakorlatot próbáltam érvényesíteni. Nem kérdezni, nem szólni és mégis eltalálni a valóságot. A nő mozdulatait, szavait, nézését figyeltem. Tudni akartam, asszony vagy lány, kihéz tartozik: a jobbán ülő szöke férfihez, vagy a halján ülő barnához. A nő szigorú egyenlőséget tartott. Mintha stopperrel mérte volna. Mindegyik szomszédjára nézett, de csak éppen annyit, mint a másikra. Johann sajtot, juhurtót és vaját tett az asztalukra. Aztán nekem hozta a tésztát és akkor hangzott el különös naplóm másik pár szava:

— Und wem gehört, dem Blonde, oder dem Braune.

Johann a vállát vont, de mintha a szemében valami ötlet villant volna fel. Felakolva tért vissza a konyhából. Tányéron snidlinget, mustárt, zöld hagymát hozott, a hóna alatt könyvet szorongatott. A döntő bizonyíték pillanata érkezett el. A szöke nő snidlinget szolt a vajas-

Vaida Sándor nyilatkozata a román-magyar viszonyról és az erdélyi problémákról

Budapestről jelentik: Vaida Sándor a magyar kormányhoz közelálló *Budapesti Hírlap*-nak nyilatkozott a román-magyar viszonyról és az erdélyi magyarság helyzetéről. A nyilatkozatot közli a *Patria* is, Vaida hivatalos lapja és azt mondja róla, hogy határkövet jelent a román-magyar baráti kapcsolatok kiépítésében.

— Egész életemben — mondotta Vaida — és egész politikai pályafutásom alatt őszinte híve voltam a demokraciának. Mindig a szó neves és felemelő értelmében fogtam fel és négy-szer volt alkalmam már mint kormányelnöknek, hogy ezt a demokráciát megvalósíthassam. De sohasem sikerült, mert minden társadalmi szervezet idővel megteremtli a maga arisztokráciáját. Ez alól még az orosz szovjet sem kivétel. Az összes jelszavak és elvek ellenére minden demokratikus kísérletnél kitermelődik egy vezető osztály, ez a réteg okozza azután a korrupciót és az erkölcsi lezüllést és sok más, a demokratikus államokat jellemző bajt. Hogy mi lesz a jövő legkielégítőbb berendezkedése, nem tudhatom, de hiszek a mai fiatalságban, amely megtalálja a helyes utat, mert a mai ifjúság jobb, mint amilyenek mi voltunk.

A Maniuhoz való viszonyával kapcsolatban elmondja, hogy lehet közöttük ellentét, lehet szakadás, lehet, hogy ez nem fog bekövetkezni, de amikor nagy nemzeti érdekek forognak kockán, mindig meg fogják találni a módját, hogy egy táborban legyenek.

— Őszintén óhajtom, — folytatta a volt miniszterelnök — hogy Románia és Magyarország közötti baráti kapcsolat és szoros együttműködés jöjjön létre. Sokra becsülöm Gömböst, nagy dolgokat vártam és várok tőle. Minden rádióbeszédét nagy tetszéssel hallgattam. Határozott férfiú, a tett embere.

— Hogy köztünk és a magyarok között őszinte lelki közélet jöjjön létre, Magyarország nagy belső átalakuláson kell keresztülmennie. Azonban nem tudom, mi lehet akadály a szoros gazdasági együttműködésnek, vagy éppen vámunióknak a két ország között.

kenyérre. Vitatkozni kezdtem önmagammal:

- Snidlingnek szaga van.
- Tehát asszony.
- Nem biztos.
- A snidling még szalonképes étel.
- Am ott a hagyma is!
- Csakugyan. Eszik-e hagymát, vagy sem.

Ha eszik, akkor az egyik férfi a férje, a másik pedig akár csak a levegő. Érdektelen senki. Nő, aki tetszeni akar, nem eszik hagymát. Ezt már talán a görög bölcsök is tudták, feltéve, hogy ismerték a hagymát.

— A hagymához nyult!

— Hátha csak elkészíti az egyik férfinak.

A szőke hölgy pedig késsel levágta a hagyma fejét, odatolta a tányérja szélére. Azután tempósan összekeverte a juhturót, a hagymát, a snidlinget és a mustárt. Lassu munka volt. Alig győztem várni. Azután gombócot gyurt késsel és villával a keverékből és ráarkta a hagymára. A művelet megismétlődött egyszer-kétszer, látszott az arcán, hogy jól esett ez a hagymás, fűszeres étel.

Megette. Tehát asszony és a másik férfi érdektelen közönyös valaki — állapította meg mind a két vitatkozó énem.

Megnyugodva fordultam el. Már nem figyeltem őket. Johann díszkréten elém tette a vendégkönyvet, amelybe pár perccel írta be nevét a háromtagú társaság. A villanyzongorán újra megszólalt a régi valcer. Az asszony arcán ismét kigyulladt a dal szépsége. Láttam a könyvet és az írást: Elly Kitzzenbach, Kurt Kitzzenbach és Alfred Kitzzenbach.

Testvérek? Megbukott a logikám, amelynek pedig jobban örültem, mint ahogy Kant gyönyörködhetett „A tiszta ész logikája” utolsó kefelevonatában. Szóval egészen szabad. Vajon miért diadalmas érzés minden férfinak, ha egy nőről, akiről azt hiszi, hogy másé, kiderül, hogy szabad.

A csütörtöki tizenhét szóból még sem lett több. Ők elmentek s én még másfél hétre visszatartam az erdőbe barátomhoz, a harkályhoz és muzikusomhoz, a rigóhoz, meg a bugó gerléhez.

Ilyenformán a határok eljelentéktelenednének és nem tudom, mennyiben volna a romániai magyarnak sorsa rosszabb, mint a magyarországinak.

— A revízió kérdését félre lehetne tenni, mert megoldása a történelem folyásától és nagy változásaitól függ.

— Azonban senki sem kérheti Magyarországtól, hogy lemondjon a revízió kérdéséről, mert senki sem hinne a lemondás őszinteségében. Akárhogy is alakul azonban a jövő, meg kell találnunk a módot ahhoz, hogy békében éljünk egymás mellett.

Ezután a biztonság kérdésre tért át Vaida.

— A világ vezetőférfiai — mondotta — szakadatlanul a béke szükségességét hirdetik. Amíg azonban a fegyvergyártási ipar érdekei uralkodnak az emberiség érdekein, nem hihetnek a békében. A jelenlegi béke biztosítékát nem a lefegyverkezésben, hanem a biztonság

A kisebbségek

Ezután a kisebbségi kérdésre tért át Vaida s ezzel kapcsolatban a következő kijelentést tette:

— Mi románok, nagyon hosszú ideig ettük a keserű kisebbségi kenyeret, éppen ezért nagyon jól megértjük a mi kisebbségeinket. Azonban nálunk felfogásbeli különbség van a régi urakkal szemben. Mi nem ismerünk más, csak román állampolgárokat és nem tudunk kisebbségekről. Szabad választásokat rendeztünk és az erdélyi magyar népnek sikerült szépszámu képviselőt gyűjteni a parlamentben. Ez a legjobb bizonyíték arra, hogy mi nem nyomjuk el a kisebbségeket.

— Az a tény, hogy az erdélyi magyarok szűkös anyagi körülmények között élnek, nem lehet panaszok ok a kisebbségek részéről, mert az erdélyi románok is ugyanazokat a terheket viselik és ugyanolyan nehézségekkel.

— Önök panaszkodnak a román nyelvi vizsgákért. A romániai magyarok érdekében óhajtluk, hogy minél jobban ismerjék meg az állam nyelvét. Ha valaki tizenöt év alatt nem volt abban a helyzetben, vagy nem akarta meg-

Fiu és leány

RUHAK és KABÁTOK

16 éves korig nagy választékban

Székely Jenő cégnél

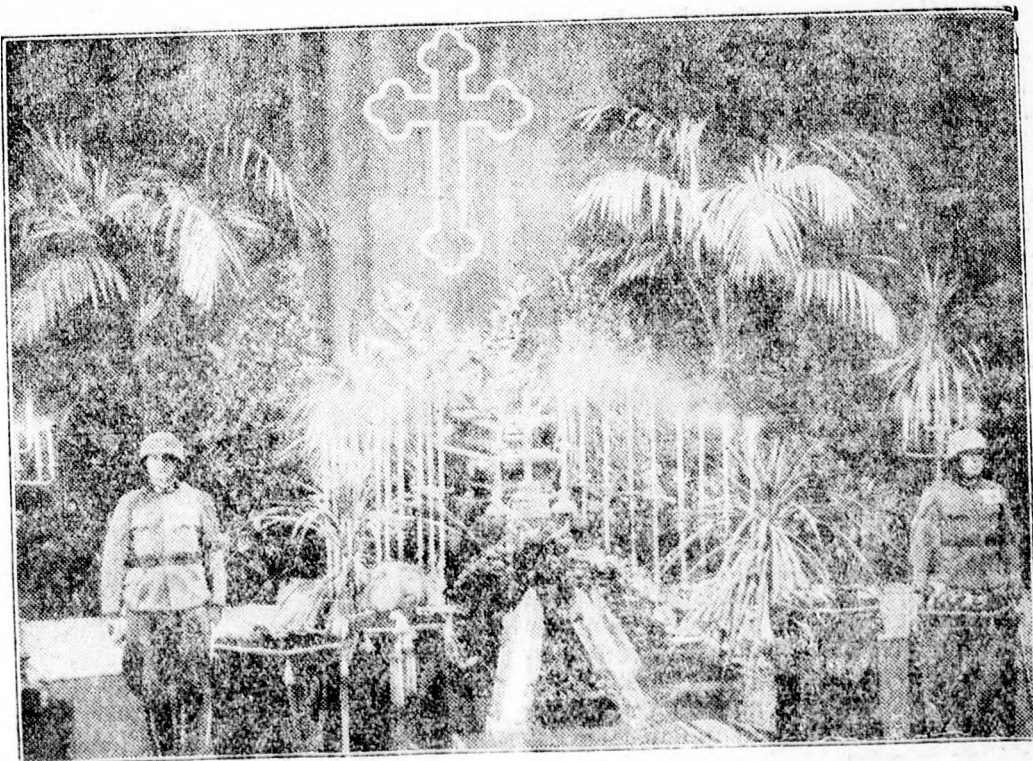
BUDAPEST,

IV. Petőfi Sándor-utca 9.

kérdésének minél szerencsésebb megoldásában látom. E tekintetben Barlhau Genfben bátor kijelentéseket tett. Az emberiség számára tragédiának tartom azt, hogy a kormányok az államok jövedelmének jórészt fegyverkezésre áldozni kényserülnek, mennyi szép és csodás dolgot lehetne megvalósítani e rettenetes összegekből. Az érdekeknek hatalmas ütközése uralkodik ma a világon és a kirobbanás bármely pillanatban bekövetkezhetik. Mi azonban, akiknek valamelyes szerepünk van a népek sorsának irányításában, mindent meg kell tennünk a béke érdekében.

tanúim — érdekei ellenére — az állam nyelvét, az megérdemli, hogy elbukjon a vizsgán és viselje annak következményét. Az állam nyelve ismeretében van a kisebbségi nemzet legnagyobb ereje. Mit csináltunk volna mi és hova jutottunk volna, ha annakidején nem ismertük volna tökéletesen a magyar nyelvet? Senkit sem akarunk érzelmeiben sérteni, mert mi is átmodoztunk annakidején „a szent román földről”. Tehát csak annyit akarunk, hogy az, aki itt él, lojalis állampolgára legyen az országnak.

A *Budapesti Hírlap* keddi számában vezércikkben válaszol Vaida fenti nyilatkozatára. Hangsúlyozza, hogy nem csak mulasztás, de udvariatlanság is volna, ha nem válaszolna a nyilatkozatra. Megállapítja, hogy a két ország közötti baráti viszonyt, amelyről Vaida beszél, Magyarország is őszintén óhajlja. Vitába száll azonban Vaidának egyes megállapításaiival, összehasonlítva a magyar kisebbség helyzetét a régi magyar uralom alatti román lakosság helyzetével.

Kusmanek Hermann vezérezredes, Prsemysi védője ravatalán.

A 74 éves, sibiui (nagyszebeni) születésű generális Bécsben halt meg. A katonai kaszinóban ravatalozták fel s Bécsben helyezték örök nyugalomra.

A CIONISTA PALESZTINA

A gazdag zsidóság áldozatkészsége a legmodernebb berendezkedésekkel látja el.

VÁROSOK NŐNEK ÉS UJ VAGYONOK SZÜLETNEK

Irtá: WILLIAM GEORGE COMPTON

Lázás zsidó tevékenység tölti be Palesztina egész földjét. Amerikai stílusú új városok nőnek ki a földből, mint Jaffa közelében pl. Tel-Aviv. A Holt-tenger partján nagy hamuszirüzemek működnek, mintafalvakat állítanak fel, a vidéken a tipikus számár helyett traktor végzi a munkát s a Jeruzsálem, Jericho, Nazaret és Haifa közti pompás új utakon számszámra szaladgál az autó. Megváltozóban van minden. A városokban csak úgy nyüzsgő a sok telekspekuláns. Komojy lendület mozgatja az életet s vagyonok születnek.

A fiatalabb, különösen városi zsidóság közt meglehetősen erős a szocialista szellem. A zsidó szocialista párttal minden tényezőnek számolni kell. Ezek az ifjú „reformerek” legszívesebben kisöpörnek Palesztinából pénzes zsidó testvéreiket, akiknek csak az a törekvésük, hogy minél hamarabb gazdagságra, vagyonra tegyenek szert. A zsidó szocialista munkás nem hajlandó az arab fellah életét élni s háromszor akkora bért követel, mint az arab munkás. Annak a figyelemreméltó konstrukciós munkának területén, amely Palesztina területén zsidó részről mutatkozik, ugyancsak meggyűlik a zsidó munkaadó baja, ha zsidó munkásokon kívül másnak is mer kenyeret adni.

A palesztinai akció kezdetén keresztény részről bizonyosra vették, hogy a zsidó telep testü munkára nem adja a fejét, ezzel szemben áll az az érdekes tény, hogy már jóval a Balfour-féle deklaráció előtt a *busgó zsidók ezrei kötelességüknek érezték a Judea völgyében való földművelést.* Szegényes eszközökkel

„NIBELUNG” nagyszabású hangosfilm hősköitémény. Rendezte: Fritz Lang. Filmre írta: Tea v. Harbou. Zenéjét szerzte: R. Wagner. Csütörtöktől a CAPITOL Filmszínházban!

látta neki a munkának s így félőnek látszott, hogy a zsidó földműves a lassu, kényelmes, ódivatú arab földművelés színvonalára süllyed. Az idegen országokból ömlő aranyfolyamnak tulajdonítható, hogy a tudományos alapon való gazdálkodás módszere Palesztinában épp oly előkelő standardon áll, mint bárhol a világon. A legújabb épített zsidó falvak minden tekintetben példászerűek.

A *dusgazdag külföldi zsidók adakozó segítségére Palesztinában lehetővé tette nagyszerű kísérleti állomások, kórházak és iskolák felállítását,* a Jordán és a többi folyó vizieréjének kihasználását, a modern gyümölcstermelés és öntözés meghonosítását, külföldi szakértők szerződését, valamint elsőrangú állatállomány beszerzését. A Zsidó Nemzeti Otthon földművelésügye tehát jó úton van. Ha az angol turista a keményen dolgozó, eszes zsidó földművelők munkájának eredményét dicséri, föltétlenül figyelmeztetik arra, hogy mindez zsidó pénz, zsidó elme és zsidó munka eredménye. Az angol adófizetőnek a palesztinai zsidó farmer nincs lekötözve semmivel.

Nem vagyok azonban bizonyos a palesztinai zsidóság jövője felől. Természeti okok s az adakozó cionisták bőkezűségének fokozatos csökkenése előbb-utóbb gátat emel a zsidók tömeges bevándorlása elé. Mi lesz akkor, ha a Zsidó Nemzeti Otthonnak saját lábán kell megállania? Ma az a helyzet, hogy a hatalmas alapokkal rendelkező *Keren Hayesod* attól a pillanattól kezdve, amikor az oroszországi, argentinai, vagy más országokból való zsidó „haza” vágyódik, hóna alá nyújtja a kezét. A Palesztinába érkező zsidóról mindaddig gondoskodnak, amíg megélhetést nyújtó foglalkozást nem találhat számára. Tíz év alatt közel 100.000 zsidó érkezett ilyenformán Palesztinába.

Száznál többre megy a zsidó falvak száma s a zsidó lakosságnak jó egynegyede falun él. A földművelők megoszlanak. Az önálló farmer a saját pénzével s esetleg valamelyik zsidó

intézmény támogatásával dolgozik. A kisgazdák tekintélyes csoportja azonos nagyságú bérletben él, melyet mindenkinek családjával kell megművelnie. A bevásárlás és eladás kooperatív úton történik, bér munkást nem tarthat senki. Ott vannak végül a közösen művelt birtokok, amelyeken mindenki azonos jogokkal bír, mindenki egyformán osztozik, nyújtott munkája és szükségletei szerint.

Ha nem angol fegyverek örködnek Pa-

Capitol Filmszínház

(volt Filmpalace helyisége.) Telefon: 902.

Ma szerdán utójára 5, 7 és fel 10-kor

Ejszaka királynője

Előzőleg Szőke Szakall 2 felv. vigjáték és Micky Maus.

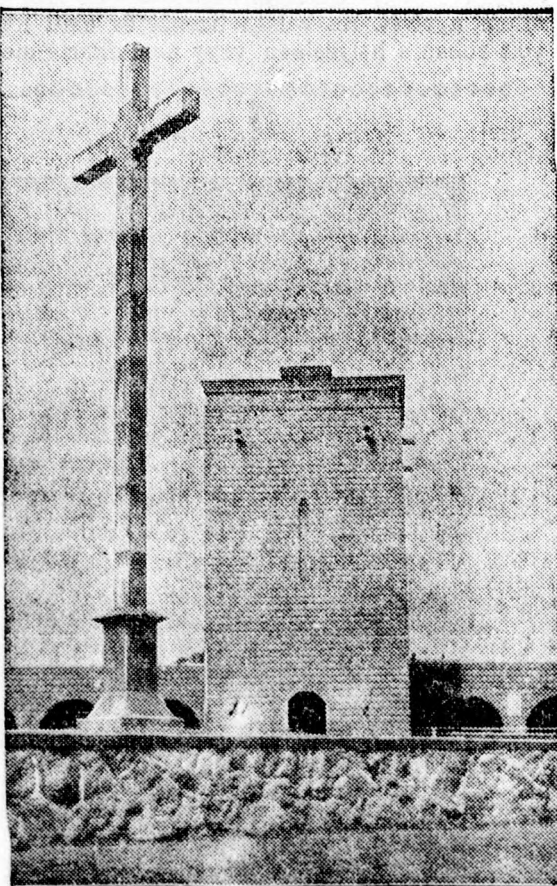
Csütörtöktől „Nibelung” — Hétköznap 2 előadás! Szombat-Vasárnap 3 előadás!

lesztina nyugalman, véleményem szerint az arabok, akik roppant ferde szemmel nézik országuk új fejlődését és nekik nem mindenben kedvező irányát, már régen véres pogromot indítottak volna ellenségeik ellen, mint ahogy erre nézve már tettek is kísérleteket. Ennek ellenére új Palesztina mohó építői azt gondolják, hogy *nincs messze az az idő, amikor a brit mandátum megszűnik s Palesztina független zsidó orszaggá válik.*

A palesztinai zsidók nem az Ó-Testamentum egyszerű pásztori életére tértek vissza — bár ez a vágy él a hitű, konzervatív kisebbség szívében, — a többség anyagi prosperitásra törekszik. Nem lehetetlen, hogy Palesztina ezeknek a törekvéseknek tüzeiben is kicsiny, de dicsőretre érdemes, virágzó állammá váljék.

(Vége.)

Jön „NIBELUNG” hangosfilmen. A teljes opera: I. rész: Sigfried halála. II. rész: Krimhilda bosszúja. Csütörtöktől a Capitol Filmszínházban!

A hadvezér-torony a tannenbergtől emlékműben,

ahova Hindenburg koporsóját helyezték. A koporsót két hétig zarándokok ezrei látogatták és hintik reá a nyár virágait, de két hét múlva a torony ajtaját be fogják falazni.

* Ha a arcszine fakó, szürkésárga és tekintete bágyadt, ha szomorú, hangulata nyomott és nehéz álmok gyötrik, ha a bél tulságos rothadási folyamatai, gyomorfájás és epepangás kihozják, olyankor tanácsos néhány napon át reggel éhgyomorral egy-egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet innia.

Autót kap már a vizüzem is

Javítják a Kishidat

Pogani tanácsosnak nem kell segély

Kedden délben az időközi bizottság *Mosoiu* Tiberiu polgármester elnökletével ülést tartott. Elhatározták, hogy 220 ezer leies áron a vízmű részére új autót vásárolnak és hatvannyolcezer leies költséggel kicserélik a Kishid mindkét gyalogjáróját. Néhány héttel ezelőtt az időközi bizottság ötezer lei segélyt szavazott meg *Pogani* Josif tanárnak, volt városi tanácsosnak, aki hónapok óta súlyos betegen fekszik. A tanácsülésen most feolvasták *Pogani* Josif levelét, amelyben a volt városi tanácsos a legerélyesebben visszautasít mindenféle segélyt.

Első esküvő a Központi Katolikus Legényegylet kápolnájában. Tucska Sándor, az iparos-kereskedősegédek Mária Kongregációjának titkára, kedden esküdött örök hűséget Kovács Margitnak, a Központi Katolikus Legényegylet kápolnájában.

Életveszélyes a fapalló. A Vlahutá (volt Szt. János) és a Plevnei (Timár) utcákat összekötő fapalló ismét életveszélyessé vált. A karfa kidőlve, ha jól hozzátámaszkodnak, behull a Körösbe. Minden szál deszka táncot jár. Figyelmébe ajánljuk a város főmérnöki hivatalának, mert szerencsétlenség esetén a városra a kártérítési felelősség hárul. A nagy sztrandépítésben megfélekedtek erről a hidaszkárról, amely pedig naponta az emberek százait hordja hátán és éppen ezért minden évben javításra szorul.

A Csarnok felhívása az esővízcsatorna taxa ügyében. A Kereskedelmi Csarnok felhívja azon kereskedelmi és iparvállalatokat, amelyeknek az esővízcsatorna-taxa ügyében a kérdőíveket megküldötték, hogy az abban kért adatokat, sürgősen küldjék meg a titkári hivatalnak, hogy ezek alapján eljárasson az elírt taxák helyesbítése érdekében. A Csarnok az adatok feldolgozását augusztus 18-án lezárja, amiért is feltétlenül szükséges, hogy ezek a most jelzett időpontig hozzá beérkezzenek.

„NIBELUNG” jön hangosfilmen! Főszerepben: Paul Richter, Theodor Loos, Hans Adalbert v. Schlettow.

Értesítés. A Liszt Ferenc Ének- és Zenekar tagjait kérjük, hogy a salontai kirándulás részletes megbeszélése céljából a keddi, illetőleg szerdai próbán teljes számban megjelenni sziveskedjenek. Elnökség.

Kirándulás Băitara (Rézbányára). A Katolikus Kőr ifjusági szakosztálya szépsikerű valea iadului (jádvolgyi) kirándulása után Băitara (Rézbányára) rándul ki. Indulás szombaton, azaz augusztus 18-án délután 3 órakor. Szállásról és az ottani iparvasut megvásárlásáról a rendezőség már gondoskodott. Részvételi díj 90 lei. Jelentkezni lehet a Katolikus Kőr háznagy hivatalában.

BTC kirándulás Valea Iadului (Jádvolgyre), indulás 19-én reggel 6 órakor. Részvételi díj 80 lei, tagoknak 65 lei. 18-án délutáni indulással Stana de Valera (Biharfüredre). Részvételi díj 120 lei, tagoknak 96 lei, szállással együtt. F. hó 19-iki indulással 7 napos Gyilkostói kirándulás. Részvételi díj 550 lei, tagoknak 450 lei. A kirándulásra jelentkezés sorrendjében számított helyek lesznek. Indulás a Palace étterem elől. Jelentkezni lehet legkésőbb péntek estig mindhárom kirándulásra a BTC irodában, Str. I. C. Brătianu 1. délelőtt 11—1-ig, délután 6—8-ig.

ÉRDEKELT előfizetőinket kérjük, hogy a címváltozásokat — az előző cím egyidejű feltüntetése mellett — legalább 3 nappal előbb sziveskedjenek velünk közölni, mert csak ez esetben garantálhatjuk új címükre a lapok idejében való megérkezését.

Az Ipartestület irodájában Félix-, Püspök- és Rimanoczy-fürdőjegyek, kedvezményes árbau kaphatók.

Százmillió leit bocsát a kormány a gabonaárszabályozó bizottság rendelkezésére és a gyümölcs-export fejlesztésére

Bucuresti. Saját tud. A minisztertanács felhatalmazta a földművelésügyi minisztériumot, hogy a Creditul Agricoltól 100 millió leit vegyen kölcsön, amely összegnek nagyobb részét a gabonaár szabályozó bizottság rendelkezésére bocsátják, hogy nagyarányú vásárlásokat eszközöljön, kisebb részét pedig a román gyümölcskiviteli fejlesztésére fordítják.

Mint hogy a minisztertanács úgy határozott, hogy a terményértékesítés céljaira egyelőre 300 millió leit áldoz az állam, a még hátralévő 200 millió leit a Banca Nationala fogja folyósítani.

Jorga támadja Maniut

— Izgalmak előzik meg a nagy bankettet —

Bucuresti. Saját tud. A politikai körökben most kizárólag a Maniu tiszteletére ma rendezendő bankett foglalkoztatja. Maniu tegnap este érkezett Bucurestibe s útközben az erdélyi állomásokon nagy tömegek ünnepelték. Jorga azonban folytatja a Neamul Romanesc-ben heves támadásait Maniu ellen. Botránynak nevezi a bankettet és azzal vádolja Maniut, hogy része van abban, hogy a román állam olyan szegényes hadiszerszállítási szerződést kötött a Skoda-gyárral.

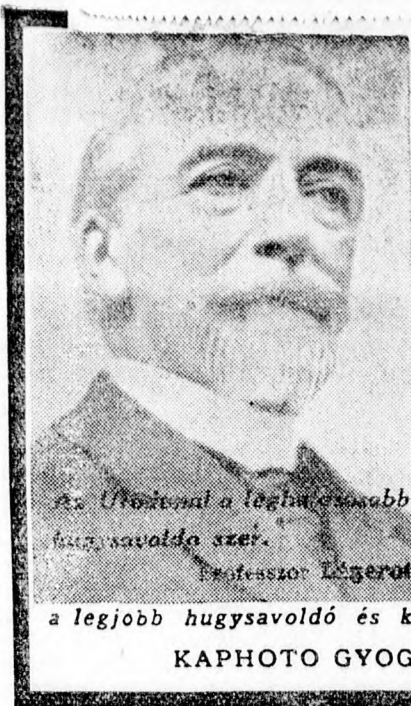
Bucuresti. Saját tud. A fővárosban ideges hangulat uralkodik a keddi esti Maniu-bankett miatt, amelyet Filipescu és a párhívek rendeznek a többszörös miniszterelnök tiszteletére. A bankettre hivatalosak a tekintélyesebb Georgista, konzervatív-párti és Averescanus politikusok is. Ebből egyesek azt a következtetést vonják le, hogy a banketten a résztvevők új politikai csoportot fognak alakítani.

Maniu Gyula a bankett alkalmából barátaitól és párhiveitől tömeges üdvözlő táviratokat kapott.

Ezzel szemben úgy tudják, hogy a Jorga-csoport hívei botránnyal akarják megzavarni a bankettet.

Jorga Miklós minden alkalmat felhasznál arra, hogy támadja Maniu Gyulát. Minden cikkében nyíltan hangoztatja, hogy Maniu bűnös a Skoda-ügyben.

A déli lapok azt a hírt is közlik, hogy a banketten nem vesz részt Michalache sem.

Az Urodonál a legújabb és legjavított szék. Professzor Légerot

a legjobb hugasavoldó és kiváló szék és egyben teljesen ártalmatlan.

KAPHOTO GYOGYSZERTARAKBAN ES DROGERIAKBAN.

Legyen bizalommal!

A 80 éves Saint-Firmin-des-Pres-i B. S. nevű hölgy az alábbiakat tanúsítja: „az 1914/15 telét nagyon nehezen éltem át, mivel egy erős hülés következtében mindkét karomban rheumát kaptam. Egyik jó barátom tanácsára megpróbáltam az Urodonált. Ettől az időtől fogva minden évben négy Urodonál-kurát tartok. Kitűnő egészségi állapotomat ennek a kiváló gyógyszernek köszönhetem, aminek következtében frissnek érzem magam és nincsenek többé fájdalmaim”. Az Urodonál megtisztítja a szervezetet a mérgező anyagoktól és a bomlási termékektől, amik a szervezetet elárasztják, meggátolva a szövetek degenerálását és késlelteti az öregség beálltát. Meggátolva a hugasavas mérgezések kifejlődését, az erek megtartják rugalmasságukat. Az Urodonál késlelteti az öregkört és megőrvi egészségünket.

Az Urodonál az Orvosi Akadémia részére prof. P. Blum, a Tudományos Akadémia részére pedig prof. Fleury mutatta be. Kiváló francia és külföldi professorok és orvosok számos munkájukban bebizonyították, hogy az Urodonál, aktiv alkatrészei alapján, a legjobb hugasavoldó és kiváló szék és egyben teljesen ártalmatlan.

A tanárok és tanítók nyelvvizsgája

— Nagy izgalom a tanítók között az oradeai vizsgán —

Oradeán, mint megírtuk, hétfőn délután kezdődött meg a tanítók nyelvvizsgája, illetve ekkor készítették el a vizsga írásbeli részét. „Románia szépségei” — volt a feladat címe, amit szabad volt akár természeti, akár más szempontból is feldolgozni. A háromtagú vizsgázató bizottság, melynek Popescu Joan bucaresti-i tanár volt az elnöke, kedden reggel 10 óráig ötvenöt dolgozatot javított ki. Az írásbeli eredményét nem hirdették ugyan ki, de a kijavított dolgozatok íróit ötös csoportokban, kivétel nélkül szóbeli vizsgára szólították. Először egy fiatal sácueni tanítónő: Szabó Ilonka került a bizottság elé. Általános kérdéseket kapott arra vonatkozóan, hogy hol és kiket tanít, milyen tananyagot ad elő, majd a megye székhelyéről kellett beszélnie. Bátoran válaszolt a kérdésekre, biztos feleleteket adott, úgyhogy a bizottság elnöke ki is fejezte megelégedését, de — előreláthatóan — az első csoport valamennyi tagja megállotta helyét. Eközben a folyosón kíváncsian várakozó tanítók és

tanítónők tömegében az izgalom elérte tetőpontját. Amikor az első csoport kijött a teremből, valósággal megrohanták őket: milyen kérdéseket kaptak, hogyan adták fel a kérdéseket, mennyit kérdeznek egy vizsgázótól. Különösen a tanítónők között, többen voltak, akik a vizsga izgalmaiban, a szó szoros értelmében rosszul lettek.

A vizsgák valószínűleg péntek estig fognak eltartani, mert szerdán, Nagy Boldogasszony ünnepén, nem tartanak vizsgát.

A vidéki tanítók anyagi helyzetét azonban a több napi ittartózkodás költségei teljesen kimerítették s a legnagyobb bizonytalanságban, valósággal nyomorogva várják, hogy végre, a vizsgák végeztével elutazhassanak.

A tanárokat Bucurestiből értesítik a vizsga eredményeiről.

A tanárokat vizsgázató bizottság elnöke, Paul Bujor, egyetemi tanár hétfőn délután nyilatkozott és kijelentette, hogy a vizsgák eredményét nem hozzák nyilvánosságra, hanem Bucurestiből majd névszerű értesítést küldenek az egyes tanároknak.

— A tanárok nem diákok — mondotta az elnök, — és nem lehet őket a nyilvánosság előtt megalázni azzal, ha esetleg nem feleltek meg. Amint egyes lapokból olvasom, Clujon kihirdették az írásbeli vizsga eredményét, ez azonban meggondolatlan és elhamarkodott dolog volt.

Hétfőn estig egyébként befejeződött a vidékről érkezett tanárok nyelvvizsgája és kedden délelőtt sor került a helybeli tanárokra.

Az egyes tanárok általuk előadott szaktárgyuk köréből kapnak kérdéseket.

Clujon sem hirdetik ki a vizsgák eredményét.

Cluj. Saját tud. A szóbeli nyelvvizsgák során kedden délelőtt az aiudi (nagyenyedi) Bethlen-kollégium tanárai kerültek sorra. A vizsgázók ötös csoportokban kerülnek a bizottság elé és egyenként husz percig vizsgáznak. Az eredményeket nem fogják kihirdetni, hanem a bizottság véleménye után a minisztérium küldi el a döntést.

A tanítók vizsgabizottságának tagjai kisebb késedelemmel megérkeztek és megkezdődtek az írásbeli vizsgák. A tétel a következő volt: Hogyan lehet hasznosítani a román hősközt a gyermekek lelki nevelésénél?

A szóbeli vizsgák csütörtökön kezdődnek. Ezekre minden tanító jelentkezhetik, tekintet nélkül az írásbeli vizsgák kimenetelére.

A postások szóbeli nyelvvizsgájának eredménye

Bucuresti. Saját tud. Munkatársunk megkérdezte a közlekedésügyi minisztérium személynzeti osztályának főnökét, Bontoiu igazgatót, ismeretesek-e már a kisebbségi postások és telefonhivatalnokok júliusban tartott román nyelvvizsgájának az eredményei? Bontoiu igazgató így felelt:

— Az írásbeli dolgozatokat még nem osztályozták, mert ez a központi bizottság feladata lesz, de ennek a bizottságnak a tagjai szabadságon vannak. Az írásbeli dolgozatok osztályzatainak hiányában tehát még nem lehet összeállítani a végleges eredményeket.

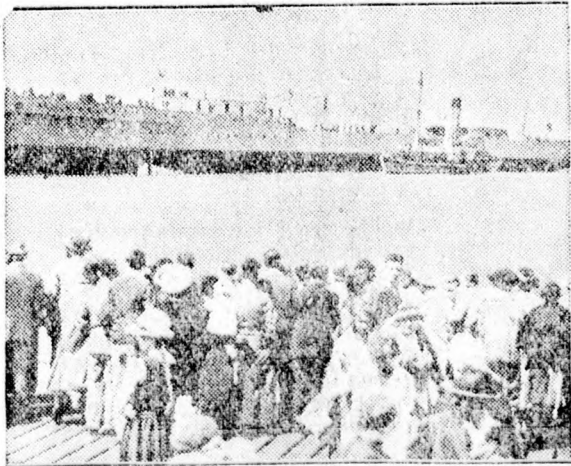
— A szóbeli vizsgák eredményéről azonban már van áttekintésünk. A besszarábiaiak jól végeztek körülbelül 90 százalékuk átment a vizsgán. Erdélyben azonban igen sokan megbuktak a szóbelin. Még nem lehet tudni, hogy a 6-os vagy az 5-ös jegy fog-e elégségesnek számítani.

— Ha legalább hatost követel meg a központi bizottság, akkor már a szóbelin megbukott a vizsgázók 40—50 százaléka, ha azonban elégséges lesz az ötös jegy is, akkor csak mintegy 30 százalék bukott meg a szóbelin.

Sajnos, nem tudnak beszélni románul. Már most kérdés, hogy az írásbeli dolgozatok osztályzatai hogyan fogják befolyásolni ezt az eredményt.

Eddig a nyilatkozat. Mint hogy az írásbelit a központi bizottság

bírálja meg s a vizsgázók amugysem fűztek sok reményt az írásbeli sikeréhez, nem lehet számítani arra, hogy a dolgozatok osztályzata jobb százalékos arányszámot eredményez-e? A nyilatkozat szerint tehát a postások kilátásai egyenesen katasztrófálisak.

Portsmouthban most engedték vízre a 7000 tonnás „Amphion” nevű új angol cirkálót, amely az 1931-iki flottaépítő program alapján készült.

A BOLSEVISTA OROSZORSZÁG

Írta: BLESZCZYNSKI TADE mérnök

XIX.

O. G. P. U. (Gepu) „A forradalom hű öre”

A Gepu speciális orosz találmány, éppen úgy, mint az öt éves terv (pjetyoletka). A külföld szemében megütközést, az orosz lelkében az iszonyat érzését váltja ki e szó. Oroszországról szóló írásból kihagyni a Geput, ugyanannyit jelentene, mint az ember anatómiájából kihagyni a gerincoszlopot. Ha az emberből kivennék a gerincoszlopot, megszűnne élni; ugyanez a sors érné Oroszországot a Gepu megszűntével.

A Gepu miniatűrje meg van minden országban. Angliában Intelligence Service, stb. Céljuk a külföldi és belföldi kémkedés. Oroszországban a Gepuról tud minden polgár, hatását érzik 100 százalékgig s nem tuzok, ha azt állítom, hogy 50 százaléka az országnak, vagyis 80 millió ember áll szolgálatában. Azonfelül egy jó százaléka az országnak ült is már a Gepu vendégszerető épületeiben. Mellesleg megjegyezzük, azt szokták mondani, hogy Oroszország három emberosztályból áll. Az elsőhöz tartoznak, akik már „ültek”, a másodikhoz, akik „ülnek”, a harmadikhoz, akik „ülni fognak”.

A moszkvai Lubánszky utcában s a leningrádi Grohovi utcákban levő monumentális épületek mellett nem szabad csak bizonyos távolságban elmenni. Ezen épületek az oroszok Bastijája, amelyeket elkerül s ha mégis közelében visz el elkerülhetetlen útja, akkor hármass keresztet vet magára. Hogy mi történik ezen épületek pinchehelyiségében, (ahol a kényelmes komiszárok krematóriumot is állítottak fel), arról csak az onnan másvilágra szállt lelkek tudnának mesélni. Hogy mi történik a sötét, egyes cellákban, a gyűjtőegyházaknak megfelelő termekben s a vallomás gyors ütemét elősegítő fülkékben, — arról kevés kivétellel már minden orosz polgár tudomást szerzett. Akit a Gepuból hazabocsátanak egy pár heti, vagy hónapi ottlét után, azon atyai intelmet kapja utra valóul, hogy hallgatni arany. Akiknél pedig csak házkutatás volt, midőn felhívják őket a Gepu palotába, alá kell írniok egy nyilatkozatot, hogy senkinek semmit sem fognak szólni. Mivel azonban különösen város helyeken alig van család, ahol ne lett volna házkutatás, vagy amelyből valaki ne ült volna, ezen titoktartási ígéret igen nehéz teljesítményi kötelezettség. Könnyed kezelése a Gepuban legkevésbé ismeretlen.

A Gepu működési területe igen nagy. Ebben különben a cári ochranát mintázza. Kémkedés, provokáció, stb. műfogások a régi örökség s nem egyszer, éppen a régi cári ochrana vezetői irányítják ezt most is. A különbség csak az, hogy most több és raffináltabb kizsákt, na meg több észit visznek bele az egész munkába. Igaz, új feladatok is hárultak a már azelőtt is széles hatáskörrel ellátott hivatalra és pedig a magántulajdon utolsó garasának behajtása, felkelések támogatása, politikai bűnpercek megindítása és főleg minden polgár igazi bolsevik meggyőződése felett való gondos őrködés. Már a cári Oroszország ez irányú tevékenysége rekord teljesítményt tudott felmutatni. Az öt éves terv összes tételei közt a Gepu tevékenysége sikerült legjobban, teljes mértékben, és pedig a kitűzött határidő előtt. Sok megoldatlan tüneményt láttam Oroszországban, nem egyre találtam legalább is látszat-megoldást, de egyet nem tudok megérteni, t. i., hogyan lehet milliókat rávenni arra, hogy nyugodt lélekkel kiálthassák: Eljen a Gepu, a forradalom hű öre! Az antik Rómában a gladiátorok a császárt „Ave Cesar, morituri Te salutant” üdvözölték s úgy mentek a küzdőterre. Nem tudom, kényszerből, vagy saját jószántukból tették-e azt: még az orosz cárizmus alatt sem láttam soha plakátokat és nem hallottam a rendőrség vezetése mellett kiáltó tömeg ajkáról: Eljen a csendőrség, az önkényuralom hű öre! — pedig a cári rezsim sok mindent megengedett magának. Egyes európai áramlatokat már akkor sem lehetett megállítani a szuronyerdővel védett határon.

„Cjeplonok tozse hocsit zsity” (a csibe is élni akar), énekelték a forradalom után. A Szovjetbirodalom lakója is élni akar, de hogy valaki éljen, vagy legalább is meg ne haljon, azért száz százalékos lojalitást kell tanúsítania, még akkor is ép elég oka van, hogy bőrét féltse. Azt hiszem, Oroszországnak több fize-

tett titkos rendőre van, mint az egész világnak, de úgy látszik, ez sem elég a teljes szabadság megóvására. Azért rendeznek kém-szobotnyikokat (ingyenes, kötelezően felüli kémiszolgálatot), amely az összes polgárokra kiterjed. Az államnevelésnek alá kell vetni az egész országot s következetesen kell végrehajtani. Ezért nincs is Oroszországban talán egy polgár sem, aki ne működne közre a Gepuval. Hányszor fordult elő, hogy a gyárban, irodában, sőt a meghitt körökben is bizalmas beszélgetésünket megszakította társam (mondjuk Ivanovics Péter), hogy vigyázzak, legyek óvatos, mert testvérem (Ivanovics János) a Gepu megbízottja. Szilvélyesen megköszöntem a „jóleső” figyelmeztetést, lélekben a legmélyebb utálattal viseltem az efajta lealacsonyodott emberek iránt, hogy éppen Ivanovics János mondotta ugyanazt tegnap bátyjáról, Ivanovics Péterről. Mindketten igazat mondtak. Nem egyszer kényszerből teljesítenek csak szolgálatot a Gepunak, egyben félnek is tőle, inkább mint én, az idegen. Pedig én, habár a rá vonatkozó orosz törvényeket mindig tiszteletben tartottam, mégis az orosz—lengyel viszony kiéleződése esetén igen kellemetlen kontaktusha kerülhettem volna a Gepuval.

Más a helyzet az orosz polgárnál. Az főleg, ha azelőtt a közép- vagy felső osztályhoz tartozott, sohasem biztos a holnap napról, illetve a fogságbahelyezések mélypontjáról: az éjjelről. Nem egyszer megesik, hogy a munkás vagy hivatalnok egy-két napig meg sem jelenik hivatalában vagy munkahelyén. A munkatársak (illetve „elvtársak”) 99 százaléka azt fogja mondani, hogy lefűlelték s csak véletlenül, a régi-régi tudatalatti visszaemlékezések reflex megnyilvánulásaként mondja egyszer száz közül, hogy beteg az illető. Ha aztán egy-két hét, vagy hónap után az illető, arcán lefogyva, megsárgulva, amint ő mondani szokták, „nemesebbé válna” visszakerül munkájához, vagy íróasztalához, akkor aztán a többiek úgy tesznek, mintha semmi sem történt volna. Egy bizonyos idő múlva aztán a közeli ismerősök félénken feltesznek egy-egy kérdést, hogy miért és mit kapott? S mit kerdeztek tőle? A fődolog, amit ilyenkor tisztázni szeretnének, megtudni azt, hogy vajjon öfelőlük nem-e érdeklődtek. Ilyenkor aztán ki lehet venni, hogy az illető kénytelen volt-e a besugó szerepre, vagy nem. Az efajta kérdésekre közvetlen feleletet nem szokták adni. Pizetelen feljelentéssel lenni egy parton kívüli és becsületes ember számára nem kellemes dolog. Az ilyen embernek egynehány héten belül újra és újra meg kell jelennie a Gepunál, egy ismerőséről szóló szép, nagy feljelentés anyageal, ha pedig nincs semmi jelenteni valója s főleg, ha ellitkol valamit, amiről a Gepu úgy is tudomást szerez, akkor ő maga fog ülni. Tehát fizetés nélküli teljesítményéért mér csak a saját biztonságát sem éri el.

(Folyt. köv.)

ERZSÉBET KIRÁLYNÉ SZÁLLÓ

Budapest IV. Egyetem-utca 5. (A beiváros központjában).

100 modern kényelmes szoba. Lift. Hideg-meleg folyóvíz. Központi fűtés. Az étterem és kávéházban minden este szalonzene.

Az Erzsébet-pincében egypincér rendszer. — Menü: 1.60 P.

S Z A B O I M R E

tulajdonos.

A saar-vidéki vulkán

— Az emigránsok megkeserítik a lakosság életét —

Jelentettük már, hogy a Saarvidék német lakosságát az emigránsok besugásai és intrikái nyomán a kormányzóbizottság állandó zaklatásokban részesíti, s hogy nemrégiben is valamennyi nemzeti irányú német lap megjelenését betiltotta, s a lapok szerkesztőségeiben, valamint a szerkesztők lakásán is házkutatásokat végeztetett. A házkutatás lefolytatásával mindenkor emigráns rendőrkomiszárokat bíztak meg, ami a hazafias érzelmű német lakosságot még jobban elkésérette. Egy ilyen zaklatás eredménye volt a *Machts*, emigráns rendőrbiztos ellen elkövetett merénylet is.

A zaklatások ezután is folytatódtak. A Saar-vidék lakosságának általános megdöbbenésére a kormányzó bizottság a legerőszakos-

sabb intézkedéseket fogantatosította a *Deutsche Front* országos vezetősége és a helybeli két hírszolgálati iroda, a D. N. B. és a „Saarkorrespondenz” ellen. Ezekben a helyeken egy rendőrségi parancs alapján házkutatást tartottak, s valamennyi ott talált iratot lefoglaltak. Eljárásuk alapjául azt a teljesen indokolatlan gyanút hangoztatták, hogy bizonyára itt kell lenniök a *Machts* elleni merénylők bűntársainak. A „Deutsche Front” három hivatalos épületét ezután hat napra lepecsételték, teljesen megbénítva ezáltal az országos vezetőség munkáját. Természetesen, a vezetőség azonnali panaszt emelt illetékes helyen.

A beterveztett indokokban kifejtik, hogy a „Deutsche Front”-nak, valamint a két hírszolgálati irodának a leghatásosabb védelemre kellett berendezkedniök az ellenük indított zaklatásokkal szemben. A kormányzó bizottság viszont azzal a — szerinte alapos — gyanúval igyekezett eljárását alátámasztani, hogy a *Deutsche Front* egész üzletvezetésével, felépítésével, szervezetével és összeköttetéseivel a kormányzó hatóságok tekintélyének aláásását célozza, s így a közrendet, nyugalmat és biztonságot veszélyezteti. Ezzel a veszéllyel a kormányzó bizottságnak minden rendelkezésre álló eszközzel szembe kellett szállnia.

A döntést természetesen mindkét oldalról nagy érdeklődéssel várták. Végre a vizsgálóbíró közölte a „Deutsche Front” és a „Saarkorrespondenz” vezetőségeivel végzését, amely szerint: a kormányzó bizottság részéről történt iratlefoglalások minden jogalapot nélkülöznek s ennek folytán elrendeli az eljárás azonnali felfüggesztését.

A „Deutsche Front” s a két hírszolgálati iroda ilyenképpen teljes elégtételt nyertek s a vizsgálóbírói döntés egyezzersmind azt is bebizonyította, hogy a kormányzóbizottság részéről történő „hivatalos eljárások” nem egybek a német lakosság aaptalan, szándékos zaklatásánál.

NAPSÜTÉSEK INDIÁBAN

Írta: ERDŐSI PÉTER.

181 képpel, háromszínyomású borítékképpel, 368 oldal.

Szerző bejárta Elő-Indiát, Ceylont, Jávát s a maláj félszigetet. Könyve nem egyszerű utirajz, hanem elsősorban szubjektív munka. — Ezért impressziói nemcsak a látottak értékelésére terjednek ki, hanem a bejárt helyeknek a lelke is feltárul.

Ára füzve 165 lei

Kötve 185 lei

díszkötésben 305 lei

és portó.

Kapható az ERDÉLYI LAPOK

könyvosztályánál.

HIREK

Központi szerkesztőség és kiadóhivatal
Oradea, Strada Regele Carol II. 5.
ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldön: Egész évre 800, félévre 400, negyedévre 210, egy hónapra 70 lei.
 Magyarországon: Egész évre 50 P, félévre 25 P, negyedévre 13 P, egy hónapra 4 P, vasárnap és ünnepek 24 fillér.
 Postatakarékpénzüri csekk számlánk száma: 80.037,
Telefon: 27.

Felelősszerkesztő: **PERÉDI GYÖRGY**
 Cluj-i szerkesztő: **dr. Sulyok István**
 Cluj, Piața Unirii 13. — Telefon 802.

Kéziratokat nem örvény meg és nem adunk vissza.
 Csakis válaszbelégyes magánlevelekre válaszolunk.

LAPUNK legközelebbi száma, a mai Nagyboldogasszony ünnepe miatt, csütörtökön délután, a rendes időben jelenik meg.

IDŐJÁRÁS. A Budapesti Meteorológiai Intézet jelentése szerint a következő 24 órára várható időjárás: Délnyugatról kisebb eső, nappal a hőmérséklet valamit emelkedik, este élénkebb szél, esők, zivatarok.

Zürichi zárlat. Párizs 20.20, London 15.41, Newyork 301 háromnegyed, Brüsszel 71.93 háromnegyed, Milánó 26.27 fél, Madrid 41.87 fél, Amszterdam 207.75, Berlin 119.80, Bécs — schilling 56.50, Prága 12.72, Varsó 57.90, Belgrád 700, Bucuresti 305.

A király párizsi utját készítik elő. Bucuresti. Saját tud. *Cesianu* párizsi román követ megjelent Tatarescunál és előterjesztette Károly király októberi párizsi látogatásának a programját. A királyt párizsi útjára Titulescu fogja elkísérni.

Eljegyzés. Geörch Márta és ifj. Lukács Antal jegyesek. (Minden külön értesítés helyett).

Ifjúlberálisok bánági kongresszusa. Timisoara. Saját tud. Augusztus 26-án bánági tartományi gyűlést tartja itt az ifjúlberális párt. Hír szerint *Bratianu* György ezen a gyűlésen a kormánnyal, illetve az olberális párttal szemben eddig tanúsított rezerváltságát feladja és támadásokat intéz a kormánypárt ellen. A bánági kongresszus kiindulópontja lesz számos egyéb tervezett hasonló kongresszusnak.

* **Egyéves kereskedelmi tanfolyam** nyílik szeptember 5-én. Felvilágosítást ad és tájékoztatást küld az igazgatóság: Cluj, Strada Jon Maiorescu 22.

Maximálja Amerika a gabonaárakat. Washingtonból jelentik: A nagy terméskatasztrófa következtében a kormány a gabona- és kenyérárak maximálásának tervével foglalkozik. A katasztrófa miatt meggyérült kisipari munkapiac felelőnkítésére húszezer amerikai bank egymilliárd dolláros kölcsönt ajánlott fel.

Beöltözések és fogadalomtétel a Miasszonyunkról nevezett iskolánövérknél. Timisoara. Saját tud. A Miasszonyunkról nevezett iskolánövérk anyaházával kapcsolatos zárdatemplomban: szerdán, Nagyboldogasszony napján, tartják meg a rendi beöltöztetéseket. Tíz jelölt kerül beöltöztetéshez: Zagyva Aranka, Schmidberger Józsa, Bartelme Katalin, Fritz Borbála, Kugler Éva, Kessel Katalin, Halbelt Anna, Zupancic Ida, Tóth Piroška, Dénes Erzsébet. Augusztus 19-én a noviciusok fogadalomtételre lesz. Ez elkövetéssel a következő tizenkilenc újoncnév teszi le az első fogadalmat: Stöckl Mária Evangelista, Roszmayer M. Constantia, Róth M. Margit, Skrabatovics M. Erzsébet, Radermacher M. Blanka, Kohn M. Leonárda, Fritz M. Gonzaga, Kolmann M. Adalberta, Haubelt M. Gizella, Karl M. Hermenegild, Turós M. Eszter, Paul M. Hieronyma, Smily M. Teréziána, Horvát M. Bernadina, Schlee M. Clarina, Faludi M. Myra, Erli M. Ilona, Madaras M. Leona, Eberwein M. Agatha.

Hangversenyteremmé alakítják át a híres cluji régi színházat. Cluj. Saját tud. Ugy az erdélyi, mint a magyarországi sajtót bejárta az a hír, hogy a Farkas-utcai színházat lebontják és helyébe állami diákotthon építenek. Most a cluji egyetem rektori hivatala 2518—934. számú átiratában arról értesítette a cluji magyar lapokat, hogy ez a hír valótlan. A valóság az, hogy a Farkas-utcai színházat koncert- és előadóteremmé alakítják át, a diákotthon pedig a színház háta mögött, a Király utcára nyíló raktárpépület helyén építik fel.

Földcsuszamlás következtében megváltozott a Niagara állása. Párizsból jelentik: A Matin távirata szerint a Niagara keleti szakaszán földcsuszamlás történt s ez teljesen megváltoztatta a vízesés állását.

Levegőbe röpült a francia Marokkó legnagyobb lőszerraktára

Harminc robbanás és számos halott. — A robbanás szétrombolta a telefon- és távíróvonalat is

Casablancából jelentik: Hétfőn a levegőbe röpült francia Marokkó legnagyobb lőszerraktára, amely Larache közelében fekszik. A robbanást — amelynek okát eddig nem sikerült megállapítani, — tűzvész követte. Az első nagy robbanás után több detonáció következett sűrű egymásutánban, úgyhogy egy óra

alatt 30 robbanás rázta meg a levegőt. A katasztrófának igen sok halottja is van. Ezeknek pontos számát azonban még nem lehetett megállapítani, mert a várossal csak rádió útján lehet érintkezni. A robbanás ereje ugyanis a telefon- és távírószlopokat is kidöntötte.

Szeplőt, májfoltot két hét alatt elmulaszt, észrevétlenül hámlaszt a

Floreal 2-es számú krém!

1 tégely ára 40 lei.

Vezerképviselő: DROGERIA „CENTRALA”, Oradea. Telefon 6-56.

Szeptemberben bocsátják ki a belföldi kölcsönt. Bucuresti. Saját tud. A pénzügyminiszteriumban hétfőn értekezletet tartottak és elhatározták, hogy a belföldi kölcsönt szeptember utolsó napjaiban bocsátják ki.

Mandzsukuo államban zsidókat akarnak letelepíteni. Tokióból jelentik: A japán protektorátus alatt álló Mandzsukuo államban zsidókat akarnak letelepíteni. Szigimura japán államtitkár újságírók előtt kijelentette, hogy a japán kormány hajlandó támogatást nyújtani ahhoz, hogy a mandzsuri Mandzsukuo városban és annak környékén ötvenezer zsidó letelepedjék. A japán államtitkár még megjegyezte, hogy a japán kormány szívesen látja, hogyha a németországi politikai események miatt onnan kivándorolt zsidók telepednek le Mandzsukuo városában. Érdekes, hogy Mandzsukuo városával szemben orosz területen szovjetorosz zsidó-telepek vannak.

Tizenegy bányász szörnyű tragédiája. Párizsból jelentik: Az Elzasz-Lotharingiában levő ensisheimi St. Terézia kálibányában hétfőn délután bányalégrobbanás történt s a beomló bánya betemetett tizenegy munkást. Három bányásznak súlyos sebesülten sikerült a tárna bejáratához vándorognia, a többi nyolcat azonban eltemették a beomlott tárnafalak.

* **Gyomor- és bélhurut, az emésztés hanyosága, erős bomlási és erjedési folyamatok a gyomor-bélhuzamban, bélbaktérium- és gyomorsav-túltengés az enye természetes „Ferenc József” keserűvíz használata által legtöbbször rövidesen megszűnnek.**

Halálos autószerencsétlenség a ploesti országúton. Bucuresti. Saját tud. A bucuresti-ploesti országúton ismét súlyos autószerencsétlenség történt. Egy teljes sebességgel haladó Buick autó, amelyet Nicolae Dobrescu önkéntes katoná vezérelt, egy kanyarulatnál hirtelen egy parasztszekérrel találta magát szemben. A kocsivezető ki akarta kerülni, de a sikamlós úton elcsúsztak a kerekek és a gépkocsi az árokba fordult. A *kocsi vezetője meghalt, a kocsiiban ülő szülei és testvérei súlyosan megsebesültek.*

A Püspök Gyógyfürdő Tekintetes Igazgatóságának

Pálla-Épiscopesti
Lángá Oradea.

Evtizedek óta küldöm reumás betegeimet nagybecsű vezetése alatt álló fürdőjébe, a gyógyeredménnyel mindig meg voltam elégedve. De idén a legnagyobb elismerésemnek adok kifejezést, amidőn két ideg-reumás betegem az újonnan berendezett meleg thermális iszapfürdő párhuzam használata után teljesen meggyógyulva került haza. S hogy elismerésemnek hálhatós jelét adjam, személyesen is felkerestem ezen hí-génikus elvek alapján épült csempézett iszap-kád fürdőt, továbbá az izasztó és pakoló termeket, amelyek a legnagyobb tetszésemet és azon meggyőződésemet váltották ki, hogy az izületi izom és egyéb csúszos betegségek kezelése feltétlen sikeres gyógyeredménnyel jár s felveszi a versenyt a leghíresebb külföldi iszapfürdőkkel. Kiváló tiszteletem és nagyrabecsülésem kifejezésével

Dr. Werner Miklós
hatósági orvos.

Pancota, 1934 augusztus 2.

Schuschnigg is Rómába utazik, Starhemberg után. Bécsből jelentik: Politikai körökben nem tartják kizártnak, hogy Starhemberg herceg olaszországi útját rövidesen Schuschnigg kancellár római látogatása fogja követni. Lehetségesnek tartják azt is, hogy Starhemberg mostani tanácskozássalval már a kancellár római útját készíti elő.

Halálos ugrás. Bucuresti. Saját tud. Mangalia fürdőhelyen súlyos szerencsétlenség történt. Constantin Mares bucuresti lakos a vízbeugrott és az ugrásban hátgerincét törte. Megrepedt a koponya csontja is. Haldokolva szállították a kórházba.

Kinevezték a bucuresti szovjet követet. Bucuresti. Saját tud. A moszkvai rádió tegnap este hivatalosan jelezte Mihail Ostrowszkinak bucuresti szovjet-követté történt kinevezését. Ostrowszki eddig a párizsi szovjet-gazdasági küldetés vezetője volt. Chi-senevi körökben úgy tudják, hogy Ostrowszki besszarabiai származású s hogy a háboru előtt odesszai banktisztviselő volt. Ez az értesülés azonban még nincs megerősítve. Ostrowszki szeptember első napjaiban foglalja el hivatalát.

Bármilyen könyvrendelést csakis az összeg előzetes beküldése vagy annak utánvételezése mellett teljesíthetünk. Az Erdélyi Lapok könyvtárára.

Hűsítő karkötő. Az amerikai hőhullám még eddig nem ismert iparágat teremtett meg, a „hűsítő karkötőt”. A „hűsítő karkötők” vékony üvegszövek, amelyeket speciális anyaggal töltött meg, ami az ütőre olyan nagyfokú hűsítő hatást gyakorol, hogy viselője 2—3 órán keresztül a legnagyobb hőséget is könnyen bírja. A karkötők — amennyiben hűsítő hatásukat pár óra múlva elvesztik — újból tölthetők. Amerika nagyobb városaiban milliószámra került már forgalomba ez a találmány, amely gazdájának óriási győnyt szerzett és egyaránt hordják a férfiak, nők e kétségen kívül áldásos találmányt.

Szabadságidő illeti meg a munkásokat és a tanoncokat. Az aradi munkakamara közli: A munkaviszony szabályozásáról szóló törvény szerint a törvényes munkaszüneti napokon kívül legalább 14 napra terjedő szabadságidő illeti meg az összes munkásokat, *ideértve a tanoncokat is.* A munkaadók kötelesek ezt a rendelkezést megtartani és a munkahelyeken a szabadságolások sorrendjét kifüggeszteni, hogy az igényjogosult tíz nappal előbb megtudja szabadságidejének kezdetét.

Az odorheui (székelyudvarhelyi) római katolikus fiúnevelőintézet (internátus) az 1934—35. tanévre felvesz magyar anyanyelvű növendékeket. Az intézet kapcsolatos a negyedfélszázados múltú nyitvanossági joggal bíró, magyar tannyelvű, kitűnő odorheui (székelyudvarhelyi) római katolikus liceummal (római katolikus főgimnázium) s egészszégesen klimatikus helyen fekszik. Gondos felügyelet s jó ellátás mellett is az ország legelőcsőbb nevelőintézete. Az intézetben jelenleg 19 alapítványos hely is üres, amelyre a követelményeknek megfelelő, az erdélyi római katolikus egyházmegyéhez tartozó növendékek folyamodhatnak. Kívánatra prospektust 10 lejes válaszbelégy beküldése ellenében küld: Az odorheui (székelyudvarhelyi) római katolikus fiúnevelőintézet igazgatósága Odorheui (Székelyudvarhely).

Habsburg Ottó eljegyezte Ingrid svéd hercegnőt?

A nyugati sajtót bejárta az a hír, hogy Ottó királyfi Koppenhágában eljegyezte Ingrid svéd királyi hercegnőt. A hírt még nem erősítették meg, de cáfolat sem érkezett. Tekintve azt, hogy nem az első eset, hogy Ottó királyfi utazását háztűznézzéssel hozza kapcsolatba a világsajtó, egyelőre csak teljes fenntartással lehet fogadni.

Jugoszláviában megszüntették az ipari kartelleket. Belgrádból jelentik: A jugoszláv kormány rendeletet bocsátott ki, amely megszüntet valamennyi ipari kartelt. A rendelet szabályozza a bankkamatlábat is, melyet bankforgalomban 8, magánforgalomban 11 százalékban állított meg az eddigi 12 és fél legmagasabb kamatláb helyett.

A motorbicikli halálra gázolt egy kislányt. Halálosvégi motoros gázolás történt hétfőn délután Doróti (Pusztadaróc) községben. Tamás Flaviu pénzügyigazgatási osztályfőnök, motorbiciklijével elgázolta Pálkás László doróti gazdálkodó hétéves, Sándor nevű fiacskáját. A motorbicikli lámpája olyan erővel ütődött a gyermek fejébe, hogy agyvejeje kilocsant és szörnyethalt. Tamás Flaviu azonnal jelentkezett a csendőrsőn, majd a satmari ügyészségen és elmondta, hogy 25-30 kilométeres sebességgel hajtott s amikor az országuton játszadozó gyermekeket megpillantotta, túlkölt és azok szét is robbantak, de Pálkás Sándor virtusból még egyszer át akart futni a motorbicikli előtt s ekkor történt a szerencsétlenség. A gyermek szülei ezzel szemben azt állítják, hogy Tamás Flaviu százkilométeres sebességgel száguldott és óriási porfelhő vette körül, úgyhogy hirtelen nem is lehetett látni. Az ügyészség és a csendőrség közös bizottságot küldtek ki a helyszínre, amelyben Tamás Flaviu is részt vesz. Tamás Flaviu letartóztatása felől még nem döntött az ügyészség.

*** Az ellenség ellensége.** Van egy ellenségünk, amely minden ember életét fenyegeti és amely elől soha senki sincs biztonságban. Legtöbbször akkor lep meg, amikor nem is gondolunk rá. Mert hiszen ki merné állítani, hogy egész életén át megkímélte őt a fájdalom, — mert ő ez a láthatatlan ellenség. A fájdalomnak a legkülönfélébb okai lehetnek. Az okok megállapítása és megszüntetése az orvos feladata, a fájdalom elleni küzdelemre, a fájdalom csillapítására ellenben megvannak a szerek és ezek közül a legközismertebb a PYRAMIDON, amelynek elsőrangú fájdalomcsillapító hatását több mint három évtizede az egész világon elismerik és dicsérik. A PYRAMIDON nemcsak kitűnő fájdalomcsillapító, hanem a fájdalmas gyulladásokat is feltartóztatja. Tehát tulajdonképpen közvetlen gyógyszer, amely különösen hűléses megbetegedéseknél igen értékes szolgálatokat tesz. Gyulladást feltartóztató, illetve megakadályozó hatása igen kedvezően mutatkozik reumánál, ischiásnál és idegfájdalmaknál. Lázás megbetegedéseknél igen nagy jelentősége van lázcsillapító hatásának. Tekintettel arra, hogy a PYRAMIDON gyorsan és megbízhatóan megszüntet minden fájdalmat, valóban ellensége ellenségünknek.

Vizrebocsátották az első magyar Duna-tengeri hajót. Budapestről jelentik: Kedden délelőtt a kormányzó és a kormány tagjainak jelenlétében ünnepélyes keretek között bocsátották vízre a Ganz-gyár által épített első magyar Duna-tengeri hajót. Az 54 méter hosszú és 8 1/2 méter széles hajó, amelyet „Budapest” névre kereszteltek, egyaránt közlekedhet a Dunán és a tengeren. A Dunán 300 tonna rakományt bír el és 200 lóerővel dolgozik, míg a tengeren 500 tonna rakományt visz el és 400 lóerővel dolgozik. Sebessége a folyamaton 15, a tengeren 9 mérföld.

A VASÁRNAPI LOVAS. — Nézd, ez a lovasfényképem.
— Bizonyára pillanattelvével.
— Honnan gondold?
— Mert a ló hátán vagy.

A szegedi főiskolához neveztek ki ny. re. tanárrá egy székely származású premontrai kanonokot, Mercurea-Ciuc. (Csíkszereda). Saját tud. Erdélyi tehetség sikeréről adhatunk hírt: dr. Abraham Ambrus Andor egyetemi magántanár Szegedre nyilvános rendes tanárrá nevezték ki. Dr. Abraham tudnadsági (csíktudományi) székely családból származik. Érettségi után a premontrai rendbe lépett, ahol felismerték tehetségét és Budapestre küldték. A magyar fővárosban Méhely professzor tanársegéde lett. Természetudományi körökben elismert neve van a fiatal premontrai kanonoknak s a Szent István Akadémiának is tagja.

A nők hajója. Dániából világméretű útra indult egy jacht, csupán női utasokkal. A hajószemélyzet minden tagja nő, de egyetlen férfi mégis van a fedélzeten, még pedig a világméretű út finanszírozója, egy dán milliósos.

Minden katolikusnak meg kell ismerkednie szent hite kulturértékével! Még ma rendeljük meg a KATOLIKUS LEXIKONT!

Két ujjon egy gyűrű a legutolsó újdonság a francia ékszerdivatban. Az egyszerű két ujjat összefogó gyűrű megteremtői abból a gondolatból indultak ki, hogy két ujjnak a hátfelülete sokkal jobban és dúsabban kirakható csillogó kövekkel, mint a rendes gyűrű. Az új gyűrű tulajdonképpen ikergyűrű, amelyet felül széles pánt fog össze. Ezt a pántot dolgozza ki azután az ékszerész. A legdivatosabb dísz a — lochnessi szörny, amely ráfekszik a kettős gyűrű hátára. Zöld kőből faragják ki a krokodilusra emlékeztető miniatűr szörnyeteget. Az új divathóbortnak még az ékszerészeknél is jobban örülnek a kesztyűsök. Az elegáns hölgyek ugyanis mind félrerakhatják most kesztyűkészletüket, mert a kettős gyűrűhöz nem lehet viselni a régi ötüjjas kesztyűt. Minthogy pedig az is lehetséges, hogy a divathölgy csak egyik kezén visel kettős gyűrűt, a kesztyűipar a legváltozatosabb foglalkoztatására és mérték utáni rendelésekre számít.

Constantine aligri városban az arabok megtámadták a zsidókat.

A két nép között rettenetes vérengzés folyt le, amelyben az arabok mint támadók és mint többség kerültek ki győztesen. A vérengző arabok között a francia csapatok teremtettek rendet.

*** Gyakran visszatérő székszorulás,** rossz emésztés, vastagbélhurut, felfúvódás, oldalfájás, légzési zavar, szívdobogás, fejnymás, fülzugás, szédülés és lehangoltság esetén a természetes „Ferenc József” keserűvíz gyorsan megelékníti a gyomor és a belek működését, az emésztést rendbehozza, megszabadítja az embert a kellemetlen érzésektől s tiszta fejet és nyugodt alvást teremt.

Egy hét után találták meg az öngyilkos fogtechnikus hulláját. Satmar. Saját tud. Hétfőn délután Roman László nagybereki csősz jelentette a rendőrségnek, hogy a kukoricás szélén, egy akácán fiatalember oszlásnak indult holttestét találta. Rendőri bizottság szállt ki és megállapították, hogy az öngyilkos fiatalember Mihali Lajos fogtechnikus segéd. Mihali Lajos egy héttel ezelőtt eltűnt szülei lakásáról és szerelmi bánatában követte el az öngyilkosságot, anélkül, hogy búcsúlevelet, vagy egyetlen sor írást hagyott volna hátra. A szerencsétlen fiatalember Jakab János fogásznál dolgozott, gazdája szorgalmas, becsületes embernek tartotta, de az utóbbi időben elhanyagolta munkáját és rendetlen lett. Emiatt meg is dörgálták és az érzékeny fiatalembert valószínűleg ez is rendkívül bántotta. Amikor egy héttel ezelőtt eltűnt, már sejtették a szerencsétlenséget és édesapja, Mihali János azonnal jelentette fia eltűnését a rendőrségnek. Mihali Lajost kedden délután megtalálták.

Az Einstein-féle relativitáselmélet hamis? Carvallo francia tudós a Matinben néhány nap óta cikksorozatot közöl, amelyben meg akarja dönteni Einstein professzor relativitási elméletét. Carvallo professzor a lap pénteki számában befejező cikket közöl és azt állítja, hogy kísérletekkel bizonyíthatja az Einstein-féle elmélet hamis voltát. A tudós szerint a valóságban nek az a tétele, mely szerint a fénysebesség változatlan.

Elűtött a teherautó egy öreg asszonyt. Hétfőn délután hat óra után néhány perccel a Baross-hidról a Piața Mihai Viteazul felé haladó, oradeai jelzésű, 286-os számú teherautó, amelyet Heller Adalbert vezetett, elűtötte Borbély Jánosné 70 éves piaci szappanárut. A szerencsétlen asszonyt a köz-kórházba szállították, ahol néhány perc múlva meghalt. A gázoló sofört letartóztatták, mert a szemtanúk elbeszélése alapján a rendőrség megállapította, hogy a szerencsétlenségért ő terhel a felelősség. Az ügyészség Heller Adalbert ellen gondatlanságból származó emberölés miatt indít eljárást.

A nyomorékok vonata. Az Austerlitz pályaudvaron pár nap előtt indult egy vonat, ahol kizárólag nyomorékok és súlyos betegek foglaltak helyet az e célra kórházvonattá alakított vasúti kocsikban. A vonat megindult több száz ájtatoskodó szerencsétlennel a lurdesi szent hely felé. Verde párizsi kardinalis utazott a hívőkkel, aki a kocsikban nyújtott vigaszt a szenvedőknek és vigasztalta őket.

Az orvosi lelkiismeretesség. A koppenhágai városi kórházban egy súlyos operáció alatt szívszélhüdesben meghalt Brandstrum híres svéd sebész. Az asszisztenseknek sikerült az elaltatott paciensen az operációt elvégezni és megmenteni az életnek. Az operáció után azonban a nagynevű tudós már halott volt, akihez az orvosok addig nem tudtak nyulni, míg a beteg a műtétet be nem fejezték.

Ellárad az antenna. Még a rádióleadóállomások is elfaradnak! Már régóta tapasztalják, ami hosszú ideig megmagyarázhatatlannak látszott, hogy az adóállomások bizonyos üzemmórá teljessémmény után halkabbá válnak és fokozottabb energiámménnyiséggel sem lehet kellőleg megerősíteni leadásukat. A szakértők véleménye ujabban megegyezik abban, hogy az irtózatos árammennyiségeket nem lehet akárméddig beleadatni a földbe, mert abban bizonyos elektrolitikus folyamatok játszódnak le, amelyek a föld vezetőképségét végül is nagy mértékben befolyásolják. Eppen ezért az új adóállomások építésénél először a talaj megmunkálására kerül sor, leggyakrabban úgy, hogy a föld alatt több kilométer hosszúságban vastag sodronyköteleteket fektetnek le a pókháló mintájára. Így nagyobb felületen vezetődik el az adóáram, ami az antenna élettartamát növeli.

A „fehér halál” áldozatai. A Montblanc havas sziklái között megint két áldozatot szedett a „fehér halál”. Pinker és Haringer müncheni turisták, a Grandes Jorasses csúcsát akarták megmászni, feleuton azonban megcsuszott alattuk a jég s életükkel fizettek mérész vállalkozásukért. A két turista holttestét megtalálták a gleccserek alján.

Kedvezményes püspökfürdői jegyek kaphatók kiadóhivatalunkban

Egy amerikai mérnök feltalálta a hold-röppentyűt, amelyen húsz óra alatt ellehet jutni a holdba

Newyorkból írják: „Marlinstone Róbert sanfranciskói mérnök új készüléket tervezett, amelyet röppentyűnek nevezett és ez az eszköz lehetővé teszi, hogy az ember annak segítségével húsz óra alatt eljusson a holdba.

Marlinstone egyébként a következőket jelentette ki találmányáról.

— Hogy az interplanetáris úrben utazni lehessen, először le kell győzni a föld vonzóerejét. Ha olyan sebességet tudunk elérni, amely a föld forgásának gyorsaságát meghaladja, akkor ki lehet jutni a föld pályájáról és le lehet győzni a földi vonzóerőt. Ezt a problémát azonban csak úgy lehet megoldani, ha olyan óriási méretű lendítőkerék építünk, amelynek forgási sebessége meghaladja az óránkénti ezer mérföldet.

Marlinstone elmondotta még, hogy ehhez a lendítőkerékhez hozzá kell erősíteni a tulajdonképpen röppentyűt, azután forgásba kell hozni a kereket és amikor már az kellő sebességgel forog, ki kell kapcsolni a hozzá erősített röppentyűt. Ekkor a készülék kellő sebességgel repül ki az űrbe. A gíroszkóprendszer segítségével biztosítva volna a röppentyűben helyet foglaló utasok egyensúlya, amíg a röppentyű a lendítőkerék körül forog. Amikor a röppentyűt elszakadítják, akkor a huszonegyezer mérföldes óránkénti sebességgel rohan a világűrbe és így húsz óra alatt elérheti a holdat.

„A gyilkos automobil”

Az egyik londoni lap kimutatást közölt az angol országutak multheti szerencsétlenségeiről. E szerint Anglia országutain egy hét alatt száznegyven ember halt meg autószerencsétlenség következtében. Ezzel az év első hat hónapjában az autóbalesetek áldozatainak a száma 3224-re emelkedett, a sebesülteké százkétezerre. A legutóbbi nyolc évben közel hatvan ezer ember halt meg autóbaleset következtében és a sebesültek száma több mint másfélmillió. Az autószerencsétlenség egyre előkelőbb szerepet játszik a különböző halálművek között, legfőbb ideje, hogy felvegyék az egészségügyi statisztikába a gümőkör és a rak mellé. Vannak betegségek, amelyek kevesebb emberéletet oltanak ki, mint az automobil. Ezzel a járművel újra előtérbe lépett, fontos népesedési tényezővé vált a régi századok réme: a szerencsétlenség.

Az első autószerencsétlenségről még drámai riportok számoltak be, aztán a riportok egyre szárazvabbakká váltak, pársoros híreké zsugorodtak, majd rovattá szürkültek, ahol összegyűjtötték napról-napra az autó halottait és az olvasó szemé ugyanolyan közömbösen és szórakozottan siklott el felettük, mint az érettségi találkozókon és szolgálati jubileumokon. Nálunk az autósport nem olyan fejlett, mint Angliában és Franciaországban. Nálunk még végigfut a hideg az ember hátán, ha halálos katasztrófáról olvas.

SPORT

NSE nyerte a Dreher-Haggenmacher-kupát

Vasárnap folyt le Oradeán a szokásos évenkénti Dreher-Haggenmacher Kupa verseny, amelyet az NSE nyert meg a baiamarei (nagybányai) Phönix előtt. Az NSE három csapattal indult. Jól szerepelt a B) csapat, de a sorsolás szeszélye folytán az NSE A) csapattal került össze s annak feladta a mérkőzést. Nem akarták egymást fárasztani. A döntőben azután az NSE 5:1-re győzött a Phönix ellen. Az Egyvetértés tiltakozása folytán Balázs nem indulhatott az NSE színeiben. Kellemes meglepetést keltett az NSE B) csapatában szereplő báró Gerliczy Mária ügyes és megdöntött játéka.

A verseny részletes eredményei a következők:

Phönix—NSE ifj. 6:0 w. o., Crisana—Makabea 6:0 w. o., NSE B)—Egyvetértés 4:3, Phönix—Crisana 4:3, NSE A)—NSE B) w. o., NSE A)—Phönix 5:1. (A vegyes párost a nagy eső miatt nem játszották le, de ez a mérkőzés az eredményen már nem változtatott volna.)

Az NSE és a Phönix közötti döntőmérkőzés eredményei: G. Nagy László—br. Gerliczy István 6:3, 6:0 (az egyetlen Phönix győzelem), dr. Grosz—Gabányi István 6:3, 6:3, Liszka Manci—Platty Éva 6:0, 6:3, Pap Magda—Fábián Lajosné 6:2, 6:4, Liszka és Balla—Platty és Fábiánné 10:8, 6:0, dr. Grosz és báró Gerliczy—G. Nagy és Platty 6:3, 6:3.

Nagy meglepetések az amszterdami nemzetközi atletikai versenyen

Amszterdamból jelentik: Az amszterdami nemzetközi verseny szenzációja, hogy a dél-afrikai Lowelock 1500 m.-en legyőzte a világrekorder Bonthron. Eredmények: 100 m.: 1. Berger (holland) 10.5 mp., 2. Peacock (USA) 10.6 mp. 200 m.: 1. Berger 21.9 mp., 2. Sweeney (angol) 22 mp., 3. Kane (USA) 22.2 mp. 400 m.: 1. Hardin (USA) 47.9 mp., 2. Stanley (angol) 49 mp. 800 m.: 1. Eastman (USA) 1 p. 53.3 mp., 2. Cooper (angol) 1 p. 53.4 mp. 1500 m.: 1. Lowelock (Dél-Afrika) 3 p. 53.3 mp., 2. Bonthron (USA) 3 p. 54.4 mp., 3. Corner (angol) 3 p. 54.9 mp. 5000 m.: 1. Kusocinszky (lengyel) 14 p. 50.4 mp. 110 m. gát: 1. Beard (USA) 14.9 mp., 2. Stanley (angol) 15.3 mp. 4x100 m.: 1. Hollandia 42.1 mp., 2. USA 42.4 mp., Melléslegességgel nyerve. Magas: 1. Johnson (USA) 195 cm. Távol: 1. Peacock (USA) 710 cm. Hármas: 1. Metcalfe (USA) 14.67 m. Súly: 1. Torrance (USA) 16.25 m.

Neganni japán egyetemi hallgató megjavította a 800 és 1000 méteres gyorsaság világrekordjait. Tokióból jelentik, hogy Neganni japán egyetemista két szenzációs világrekordot javított meg. 800 méteren 10 perc 41.2 mp-re és 1000 méteren 12 p. 41.8 mp-re javította a fennálló világrekordot. Neganni mindkét rekordját szabályos 50 méteres uszodában érte el.

Medias (Medgyes): CFR Parangul Petrosani (Petrozsény)—M „11” 2:0 (1:0). A sikhisoarai (segésvári) District hanyagsága folytán a mérkőzést szüneteltető vezető le.

Magyar fiú lett az első győztes az úszó Európa-bajnokságon

Magdeburgból jelentik: Hétfőn délután bonyolították le az úszó és vízpoló Európa-bajnokságok döntőjét. Elsőnek a magyar zászló repült fel a stadion győzelmi árbócára. A 100 méteres gyorsaság Európa-bajnoka a magyar Csik lett, 59.7 mp-es idővel. 2. Fischer (Németország) 59.8 mp., 3. Wille (Németország) 1.01 mp., 4—5. Holtversenyben Mooi (Hollandia) és Peterson (Svédország) 1.01 mp., 6. Bohinszki (Lengyelország) 1 p. 03.2 mp.

A vízpolómérkőzések során Magyarország 9:1 (4:0) arányban verte Hollandiát. A gólokat Vértessy (2), Keserű II. (2), Németh (2), Halassy (2) és Homonnay lökték. Jugoszlávia—Franciaország 2:1 (2:1), Olaszország—Svédország 1:1 (1:0), Németország—Csehszlovákia 4:1 (3:0).

Városközi tenniszverseny a Kupfer-kupáért

Diciosanmartin. (Dicsőszentmárton). Saját tud. Erdékes sportesemény volt itt vasárnap. A Kupfer-kupa keretében találkoztak egy napon három város tenniszjátékosai, körmérkőzéses csapatverseny formájában.

A csapatversenyek a következő eredményeket hozták: Sticla—Medias 6:1, MSE—Medias 5:2, MSE—Sticla 4:3.

Mintogy Tg.-Mures (Marosvásárhely) csapata ezúttal revansot vett a két héttel ezelőtt elvesztett, ugyancsak 4:3 arányú vereségért, a két város, illetve a két egyesület (MSE és Sticla) csapata között újabb döntőmérkőzés fogja eldönteni a vándordíj sorsát.

A verseny részletes eredményei a következők:

Diciosanmartin (Dicsőszentmárton)—Medias (Medgyes): Farkas G. (D.)—Schneider (M) 6:4, 6:4, Szöcs (D)—Graef (M) 6:2, 2:6, 7:5, Viktor (D)—Zickeli (M) 6:4, 6:1, Schneider, Graef (M)—Farkas F., Szöcs (D) w. o. Csepreghy, Viktor (D)—Csáky, Schunn (M) 6:2, 6:3, Egliné (D)—Hammerstaedt (M) 6:3, 6:3, Farkas E., Egliné (D)—Schneider, Hammerstaedt (M) 6:4, 6:2.

Tg.-Mures (Marosvásárhely)—Medias (Medgyes): Schneider (M)—Gárdos (Mvh) w. o. Hints (Mvh)—Graef (M) 6:1, 6:1, Bürger (Mvh)—Zickeli (M) 7:5, 6:3, Schneider, Graef (M)—Vargha, Panajoth (Mvh) 5:7, 7:5, 7:5, Hints, Nagy (Mvh)—Csáky, Schunn 6:3, 7:5, Kiss (Mvh)—Hammerstaedt (M) 6:1, w. o. Vargha, Varghané (Mvh)—Graef, Hammerstaedt 6:4, 6:0.

Tg.-Mures (Marosvásárhely)—Diciosanmartin (Dicsőszentmárton): Gárdos (Mvh)—Farkas E. (D) 6:4, 6:8, 7:5. A nap legizgalmasabb versenyszáma, Farkas G. (D)—Vargha (Mvh) 6:2, 6:3, Hints (Mvh)—Szöcs (D) 6:2, 6:2, Farkas E., Farkas G. (D)—Gárdos, Panajoth (Mvh) 6:2, 8:6. A diciosanmartini (dicsőszentmártoni) páros biztosan győzött. Hints, Nagy (Mvh)—Csepreghy, Szöcs (D) 6:1, 6:3, Kiss (Mvh)—Antalné (D) 6:1, 6:1, Kiss Magda elsőrangú klasszisu nőgyjátékos, biztosan győzött. Farkas E., Egliné (D)—Gárdos, Kiss (Mvh) 5:7, 6:4, 6:4.

A versenyek nagyszámu, lelkes közönség előtt, a Sticla kifogástalan rendezésében folytak le.

Odorheiu (Székelyudvarhely): Kolping—MTE 1:0 (0:0). Nivótlan mérkőzés. Az egyetlen gólt Nagy Pál beadásából Kókossy János fejelte, amire az MTE háttérje durvasággal felelt. Eppen ideje volna már az MTE sorozatos durvaságait leszerelni. Az ilyen durva mérkőzések csak a sportnak ártanak és a közönséget vadítják el a meccsek látogatásától.

PHÖNIX

Életbiztosító Társaság

Központi igazgatóság: WIEN Alapítva 1882. évben.
Teljesen befizetett alaptőke 4,000,000 osztr. schilling

Engedélyezve Romániában 1929. január 14-én. Bejegyezve a Bukaresti Kereskedelmi és Iparkamaraánál 689—Soc. 1931. sz. alatt.

Romániai igazgatóság: București, Piața C. A. Rosetti 4
Erdélyrészi „ Cluj, str. N. Iorga 16.

A társaság működési területe: Ausztria, Belgium, Bulgária, Csehszlovákia, Egyiptom, Franciaország, Görögország, Hollandia, Jugoszlávia, Lengyelország, Magyarország, Németország, Olaszország, Spanyolország, Tunisz, Törökország.

Gyermek-, járadék- és nyugdíjbiztosítás.

A legrszebb ajándék a

PHÖNIX-KÖTVÉNY

Mert ezzel gondoskodik saját magáról, feleségéről és gyermekeiről, pénzét a legnagyobb biztonsággal, gyümölcsözőtően helyezi el és a jövő gondjaitól megszabadulva munkakerejét jobban használhatja.

KÖZGAZDASÁG

A közüzemek ellen

lépjen-nyomon fellángol a harc a szakiparosság körében. A községek, közintézmények és egyéb közületek házikészítésben végzett munkálataiban valamennyi iparos jellegű érdekképviselet, sőt valamennyi iparos az egyenlőtlen versenynek „csúcsteljesítményét”, a munkakalmak antiszociális elvonását látja. Ezzel szemben az állam, a törvényhatóságok, a városok, a községek és a közintézmények arra hivatkoznak, miképp a házikészítés, az üzemi politika az, amely a közérdek szempontjából leginkább megfelel a gazdaságosság és a közháztartás magasabbrendű szempontjainak.

Ez a vita sok évtizedes multra tekinthet vissza. Kiélesedése azonban jellegzetes tünete a háború után elkövetkezett válságos időknek. Igazságot tenni a peres felek között szerfölött nehéz. Mindkét fronton ugyanis a legkomolyabb érvek harcolnak. A szakiparosság joggal tiltakozik az ellen, hogy éppen a legnagyobb fogyasztó — a Köz — kapcsolódjék ki a munkakalmak anélkül is szálatmasan megtrikkult kínálatából. A közérdek képviselői viszont úgy vélekednek, hogy a versenyhelyek változóságának nem szabad kiszolgáltatni a közteherviselő közönséget.

Bizonyos, hogy itt „circulus viciosus”-szal állunk szemben. Mindkét okfejtés hátsó kapukat hagy nyitva, melyeken át elillan az igazság.

A szakiparosságnak tagadhatatlanul igaza van abban, miképp az ipari termelésnek a közületbe való intézményes bekapcsolódása óriási iparfejlesztési, gazdasági és társadalmi előnyökkel jár. Viszont az sem tagadható, hogy a háborút megelőző idők gazdasági liberálizmusa-nak végképp bealkonyult. Ma már egyetlen komoly közgazdász sem tiszteli „aranyborjú” gyanánt a verseny abszolút szabadságát, mert a tapasztalat, a komolyabb megtömlés arra tanít, hogy a vállalkozási kedv igen gyakran terelődik hamis vágányokra, ha fölös energiák számára minden iránymutatástól, minden lefekezéstől mentes szabadteret engednek. A világ egyik legcímikusabb francia közgazdásza tette, közvetlenül a háború előtt, azt a kijelentést, hogy Párizs, London, Newyork és Bécs sohasem épült volna fel adott tökéletességében, ha a feneketlen korrupció és még feneketlenebb klikk- és kartell-érdek nem kívánta volna a beruházások roppant áradatát.

Nos igen! A szabad verseny kétségtelenül tág teret nyit az illegitim törekvések számára. Ezt senki nem vitatja el, hiszen panamaszagu esetek egész sorozata igazolja.

Amde vajjon védő szérum-e a panamak ellen a közüzemi rendszer? Sajnos, éppenséggel nem az! Közüzemi botrányokkal éppen oly gyakran találkozunk, mint a szabadverseny bűnös kilengéseivel. Egy-egy kis megvesztegethetőségért, egy-egy kevés részrehajlásért, valamelyes többé-kevésbé súlyos szabályzatsértésért a közüzemi politika „vezéregyéniségének is vajmi ritkán kell a szomszédba menniük. Fennmaradásuknak ez a jogcíme tehát egész egyszerűen elesik.

Más kérdés: van-e egyéb létjoguk? És erre a perdöntő kérdésre az elfogulatlan szemlélet fenntartás nélkül való igenléssel felel.

Igenis: szükség van némely közüzemekre, de csakis helyesen koncipiált üzemi politika mellett. Nevezetesen létjogos közüzemek azok, amelyek népelelmezési, általában népjóléti, továbbá közbiztonsági és közegészségügyi célokat szolgálnak. (Hatósági kenyérgyárak, húsüzemek, közvilágítás, vízszolgáltatás, szemétkihordás stb.) De el kell tűnniük a földszíneről mindamaz üzemi torzalkulatoknak, amelyeket csak a nyereségre, a fiskalitásra való törekvés hívott életre a közhatóságok és közintézmények gazdasági életében. Az ilyenek valóban „tisztességtelen verseny”-t támogatnak az adóterhek alatt görnyedő iparosság könnyen

kimutatható hátrányára, — holott az volna éppen az igazi közérdek, hogy a dolgozó lakosság teherviselő képességét fokozzuk.

A közüzemi politika helyes értelmezésében Drezda a mintaváros, nem pedig Köln, amelyikre Tg.-Mures (Marosvásárhely) polgármestere hivatkozik. Drezdában, a szászok földjének fővárosában megtörtént az a világraszóló esemény, hogy a városi elektromos áramfejlesztő-üzem bevétel-főlötséget fizetési utalványok formájában visszaszármasztotta a közönségnek, amely ezeket a bonokat a következő évi áramfogyasztás kiegyenlítése alkalmával teljes értékben felhasználhatta.

Hát az ilyen közüzemek létjoga van és az ilyen üzemi politika iránymutató. (—ob—)

Tekarmánymenopólium Csehszlovákiában. Prágából jelentik: A csehszlovák hivatalos lapban az újonnan alakult Csehszlovák Gabonátársaság hirdetményt közöl a belföldi malmokban előállított korpá és dara bejelentéséről és eladásáról. A hirdetmény főbb intézkedéseit a következők: A malmok kötelesek augusztus 15-ig az eladásra szánt korpá- és darakészleteiket az aug. 1-i állapot szerint és augusztus 20-ig pedig az augusztus 15-i állapot szerint bejelenteni. Szeptembertől kezdődően a bejelentések legkésőbb minden hó 5-ig, illetve 20-ig kell megtörténnie az 1-i és 15-i állapotra vonatkozólag. A Gabonátársaság felhatalmazza a korpá- és daratermelőket, hogy saját számlájukra és veszélyükre korpát és darát áruba bocsátáshassanak azzal a feltétellel, hogy — a most bevezetett bejelentési kötelezettségen felül — minden 100 kg. korpá után 2 csehszlovák koronát és minden 100 kg. dara után 50 fillért fizetnek a Gabonátársaságnak. A két eszlikoronás korpáilleték, elszámolása úgy történik, hogy a buza kiőrésénél 15, korpánál pedig 17 százalékos korpát termelnek legalább. Ha a malom kevesebb korpát öröl ki, akkor az illetéket olyan mennyiség után fizeti, amely a fenti százaléknak megfelel. Egy másik hirdetmény az olajpogácsa-gyártáshoz vonatkozik. Az olajpogácsatermelők szintén az előbb említett időpontokig kötelesek bejelenteni készleteiket. Az olajpogácsa eladását 20-ig kiskereskedelmi eladásnak tekintik és ilyen esetekben nincs szükség eladási licenzzelvényre.

Bulgária csak nemes valutáért exportál tengerit. Szófiából jelentik: A bolgár kormány legújabb kiadott rendelete szerint tengerit és árpát csak nemes valutában történő készpénzfizetés mellett lehet exportálni.

Az amerikai nagy szárazság miatt a mezők leégtek, a kutak kiapadtak, és az éhségtől és szomjúságtól fönkrement marhaállományt ezerszámra hajtják a vágóhidakra, hogy ne a földeken hulljanak el.

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetések díja szavankint 3 lel, vastagabb betűvel 6 lel. Legkisebb apróhirdetés ára 30 lel. (Az állástkeresőknek 33 százalékos kedvezmény.)
Egy hirdetés a kiadóban 10 lel.

Oktatás.

Franciaországi
egyetemi hallgató francia nyelv tanítást vállalja Oradea, Str. Bratianu 5.

Felvételi
és javítóvizsgákra fiú- és lánygyermekeket előkészítek. Oradea, Str. Heliade Rădulescu (v. Pál-u.) No 4.

Erettségire
avagy javítóvizsgára készítő felsőkereskedelmi és gimnáziumi érettségivel bíró egyetemihallgató. Oradea, Str. Aurel Lazar No. 11. Juricskay.

Lakás

Kiadó

5 szobás lakás irodának biztosítanak nov. 1-re. Oradea, Bulv. Reg Ferdinand 7. a. Értekezni Str. Take Ionescu 15.

Háromszobás,

modern lakás szept. 1-re kiadó. Megtekinthető délelőtt. Oradea, Str. Oltonia 15

Egy különbejáratu

csinosan butorozott szoba kiadó. Oradea, Parcul Carmeu Syiva 6

Kiadó

egyszobás konyhás lakás. Oradea, Str. Eroul Necunoscut 11.

Kiadó

egyszobás, furdószoba, előszoba, konyha, speiz mel-lékkel, szobával, novemb-ber 1-re. Oradea, Str. Coga-niceanu 17. (v. Váradi Zsigmond utca)

Kávéházakban, vendéglőkben mindenütt kérje az „Erdélyi Lapok”-at.

Adás-vétel

Eladó telek
tázzul vagy ház nélküli. Oradea, Strada Petru Rares (v. Péter-u.) 12.

Gyermekkosci
poliescu tóka ban lévő újabb modelu mélykosci oleson eladó. Oradea, Str. Axente Sever (v. Bém u.) 12.

Házhelynek
való belvárosi telkek e-adók. Értekezni Oradea, Csanda gyógyszertában.

Használt
nagy Argonum szőnyeg oleson eladó. Mercure ügy-nökség Oradea, Bul. Reg. Ferdinand 25.

Különféle.

Két

diákot, diáklányt ellátásra vállal ketesztény úri család. Oradea, Str. Pasteur, 53.

Nyomatványokat

jutányos aron, csinos kivitelben készít a

Szent László nyomda Rt.

Oradea, Katolikus Kör.

PUHA ÓLMOT állan-dóan vesz a Szent László-nyomda r. t. Oradea, Strada Regela Carol No. 5.